

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**14-18 Yaş Arası Ergen Bireylerin Benlik Algısı Kaygı Düzeyleri ve
Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi KURTBEYOĞLU ÇAĞ

Lefkoşa
Ocak, 2023

Ezgi
KURTBEYOĞLU ÇAĞ

**14-18 YAŞ ARASI ERGEN BİREYLERİN
BENLİK ALGISI KAYGI DÜZEYLERİ VE
RİSKLİ DAVRANIŞLAR ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lefkoşa
Ocak, 2023

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**14-18 Yaş Arası Ergen Bireylerin Benlik Algısı Kaygı Düzeyleri ve
Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi KURTBEOĞLU ÇAĞ

Tez Danışmanı

Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI

Lefkoşa

Ocak, 2023

Onay

.Ezgi KURTBEOĞLU ÇAĞ tarafından hazırlanan "14-18 Yaş Arası Ergenlerde Benlik Algısı, Kaygı Düzeyleri ve Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Klinik Psikoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olaraktarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Adı – Soyadı .

İmza

Jüri Başkanı:

Yrd. Doç. Dr. Şebnem GÜLDAL

.....

Jüri Üyesi:

Dr. Fahriye BALKIR

.....

Danışman:

Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI

.....

Anabilim/ Anasanat Dalı Başkanı Onayı

...../...../20...

.....

Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ

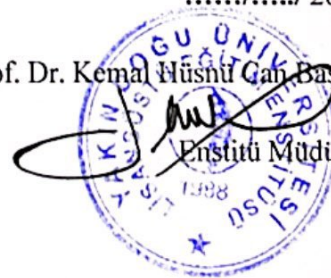
Anabilim/Anasanat Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

...../...../ 20...

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Çan Başer

Enstitü Müdürü

Etik İlgelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Ezgi KURTBEOĞLU ÇAĞ

.../.../...

Teşekkür

Bu tez çalışmasında desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Evin Polat Akköprü'ye, Arş. Gör. Mehmet Yılmaz'a, her zaman destek olup yanımda olarak bana her zaman kendimi çok şanslı hissettiren sevgili babam Yalçın Kurtbeyoğlu'na ve sevgili annem Özlem Kurtbeyoğlu'na, bu zorlu süreçte bana olan inancı ve destekleyici tutumu ile çok şanslı hissettiren sevgili eşim S.Çağatay Çağ'a ve benden bilgisini, geri bildirimlerini esirgemeyen sevgili danışman hocam Dr. Bingül Subaşı Harmancı'ya saygı ve sevgi dolu teşekkürlerimi sunarım.

EZGİ KURTBEOĞLU ÇAĞ

ÖZET**14-18 YAŞ ARASI ERGENLERDE BENLİK ALGISI, KAYGIDÜZEYİ VE RİSKLİ DAVRANIŞLAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ****Ezgi KURTBEYOĞLU ÇAĞ****Yüksek Lisans, Klinik Psikoloji Bilim Dalı****(Ocak,2023) Sayfa,108**

Araştırmanın amacı 14-18 yaş arası ergen bireylerin benliklerini algılama şekilleri ile kaygı düzeyleri ve riskli davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmada Amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Sosyo-demografik bilgi formu, Depresyon-Anksiyete ve Stres Ölçeği DASS-42, Ergenler İçin Benlik Algısı Profili, Riskli Davranışlar Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Van İlinin Tuşba İlçesindeki 14-18 yaş arası lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 384 öğrenci oluşturmaktadır. Veri analizi için SPSS 26.0 programı ve AMOS 26.0 yazılımları kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularında; Ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profillerinin Riskli Davranışlarını istatistiki olarak anlamlı ve negatif yönlü olarak yordamakta olduğu Ergenlerin Depresyon-Anksiyete-Streslerinin Riskli Davranışlarını istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü olarak yordadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda benlik algısı artarken riskli davranışlarda bulunma durumunda azalma olduğu saptanmıştır. Ayrıca Depresyon, anksiyete ve stres arttıkça riskli davranışlarda bulunma durumunun da arttığı tespit edilmiştir. Daha sonra yapılacak olan çalışmalarda daha kapsamlı olması açısından yaş aralığı genişletilebilir ve farklı frekanslardan da veriler toplanabilir.

Anahtar Kelimeler: Benlik, benlik algısı, kaygı, riskli davranış, ergenlik.

ABSTRACT**EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-
PERCEPTION, ANXIETY LEVEL, AND RISKY BEHAVIORS IN
ADOLESCENTS AGED 14-18****Ezgi KURTBEOGLU CAG****MSc, Clinical Psychology Department****(January, 2023), Page, 108**

In this study, the level of relationship between self perception, anxiety risk, and behaviors in adolescents between the ages of 14-18 was discussed together with demographic variables. The aim of the study is to examine the level of relationship between the self perception styles of adolescents between the ages of 14-18 and anxiety and risky behaviors. Purposive sampling method was used in the study. Socio-demographic information form, Depression Anxiety and Stress Scale DASS-42 (High School), Self-Perception Profile for Adolescents (EIBAP), and Risky Behaviors Scale (High School Form) were used as data collection tools. The research population consists of high school students between the ages of 14 and 18 in the Tusba District of Van Province and 384 students were selected by purposive sampling method. SPSS 26.0 program and AMOS 26.0 software were used for data analysis. In the findings of the study; It was observed that Adolescents' Self-Perception Profiles for Adolescents predicted their Risky Behaviors statistically and negatively. It was determined that the Depression-Anxiety-Stress of the adolescents predicted their Risky Behaviors statistically significantly and positively. As a result of the research, it was determined that while self-perception increased, there was a decrease in risky behaviors. In addition, it has been determined that as depression, anxiety, and stress increase, risky behaviors increase. To be more comprehensive in future studies, the age range can be expanded and data can be collected from different frequencies.

Keywords: Ego, self-perception, anxiety, risky behavior, adolescence.

İÇİNDEKİLER

Onay Sayfası	1
Etik İlkeler Uygunluk Beyanı	11
Teşekkür	111
Özet	1V
Abstract	V
İçindekiler	VI
Tablolar Listesi / Şekiller Listesi	1X
Kısaltmalar	X1

BÖLÜM I

Giriş	12
Problem Durumu	16
Araştırmanın Amacı	17
Alt Amaçlar	17
Araştırmanın Önemi	17
Sınırlılıklar	18
Tanımlar	18

BÖLÜM II

Kavramsal Temeller Ve İlgili Araştırmalar	19
Kavramsal Temeller	19
Ergenlik Dönemi	19
Benlik Algısı	19
Kaygı	20
Kaygı Bozuklukları	21
Ayrılma Kaygısı Bozukluğu	21
Seçici Konuşmazlık (Mutizm)	22
Özgül Fobi	22
Toplumsal Kaygı Bozukluğu	22
Panik Bozukluğu	23
Agorafobi	23

Yaygın Kaygı Bozukluğu	23
Maddenin/İlacın Yol Açtığı Kaygı Bozukluğu	24
Başka Bir Sağlık Durumuna Bağlı Kaygı Bozukluğu	24
Tanımlanmış Kaygı Bozukluğu	25
Tanımlanmamış Kaygı Bozukluğu	25
Riskli Davranışlar	25
İlgili Araştırmalar	25
Ergenlik Dönemi ile İlgili Araştırmalar	26
Benlik Algısı ile İlgili Araştırmalar	26
Kaygı ile İlgili Araştırmalar	27
Riskli Davranışlar ile İlgili Araştırmalar	28

BÖLÜM III

Yöntem	29
Araştırma Modeli	29
Evren ve Örneklem	29
Tablo 1 Ergenlerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	29
Veri Toplama Araçları	31
Sosyo-demografik Bilgi Formu	31
Depresyon-Anksiyete-Stres DASS-42 (Lise) Formu	31
Ergenler İçin Benlik Algısı Profili (EİBAP)	31
Riskli Davranışlar Ölçeği Lise Formu	33
Verilerin Analizi ve Yorumlanması	33
Tablo 2 Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Normallik Testleri.....	35
Çalışmanın Planı	36

BÖLÜM IV

Bulgular Ve Yorumlar	37
----------------------------	----

BÖLÜM V

TARTIŞMA	71
----------------	----

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER	80
Sonuç	80
Öneriler	85
Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler	85
Kaynakça	86
EKLER	96
Ek-1. Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Yazısı	96
Ek 2 Ergenler için Benlik Algısı Profili Ölçeği (EİBAP) Kullanım İzn	97
Ek 3 Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Kullanım İzni	98
Ek 4 Riskli Davranışlar Ölçeği Kullanım İzni	99
Ek 5 İntihal Raporu	100
Ek 6 Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği	101
Ek 7 Ergenler için Benlik Algısı Profili Ölçeği (EİBAP)	102
Ek 8 Riskli Davranışlar Ölçeği	103
Ek 9 Kişisel Bilgi Formu	104
Ek 10 Riskli Davranışlar Ölçeği izni	105
Ek 11 Etik Kurul İzni	106
Ek 12 Katılımcı Onam Formu	107
Ek 13 Özgeçmiş	108

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Ergenlerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	29
Tablo 2 Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Normallik Testleri	34
Tablo 3 Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları	37
Tablo 4 Ergenlerin Yaşına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	39
Tablo 5 Ergenlerin Cinsiyetine Göre Riskli Davranışlar Ölçeği için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-anksiyete-stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	43
Tablo 6 Ergenlerin Kardeş Sayısına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	45
Tablo 7 Ergenlerin Doğum Sırasına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	47
Tablo 8 Ergenlerin Gelir Düzeyine Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	49
Tablo 9 Ergenlerin Ebeveynlerinin Birliktelik Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	51
Tablo 10 Ergenlerin Çekirdek Aile Dışında Beraber Yaşayan Akraba Olması Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları.....	53
Tablo 11 Ergenlerin Anne Eğitim Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	55
Tablo 12 Ergenlerin Baba Eğitim Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	60
Tablo 13 Ergenlerin Kronik Hastalık Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	64
Tablo 14 Ergenlerin Doğumsal Hastalık Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları	66

Tablo 15 Ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları ile Riskli Davranışlar Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler 68

Şekil Tablosu

Şekil 1 Ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları ile Riskli Davranışlar Ölçeği Puanlarını Yordama Durumuna Ait Yol Diagramı 70

KISALTMALAR

AMOS	:Moment Yapılarının Analizi
APA	:Amerikan Psikoloji Derneği
ark.	: Arkadaşları
DASS-42	: Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği
DSM V	:Ruhsal Bozuklukların Teşhis ve İstatistik El Kitabı
EİBAP	: Ergenler için Benlik Algısı Ölçeği
RDÖ	: Riskli Davranışlar Ölçeği
SPSS	: Sosyal Bilimler için İstatistiksel Paket

BÖLÜM I

GİRİŞ

Giriş

Gelişim dönemlerinden biri olan ergenlik dönemi, çocuklarda ve ailelerinde farklılıkların ortaya çıktığı dönemi oluşturmaktadır (Gül ve Güneş,2009). Ayrıca ergenlik dönemi fiziksel değişiklikler olarak kızlarda regl olma, göğüslerin büyümesi; erkek bireylerde ise yüzde kıl çıkması ve ses tonlarında kalınlaşma gibi değişikliklerin görülmeye başladığı dönem olarak bilinmektedir. Bu dönem 13-22 yaş aralığını kapsayabilmektedir. Unesco ergenlik dönemini 15-25 yaş aralığı olarak belirtirken, Birleşmiş Milletler ise bu dönemde ki yaş aralığını 12-25 yaş olarak belirtmektedir (Koç,2004). Beyindeki gelişimin, hormonlarda ve fiziksel olarak değişimlerin meydana geldiği bu döneme “adolesan dönem” denilmektedir. Erkeklerle oranla kızlar ortalama olarak bu döneme iki yıl önce girebilir ve buna bağlı olarak kızlarda adolesan dönem erkeklerden iki yıl önce bitebilir. Adolesan dönem, normalliğin ve anormalliğin belirlenmesinde zorluk yaşanan bir süreç olabilir. Bu dönemde belirgin şekilde aile desteğini alan bireylerin bu dönemi fazla sıkıntı yaşamadan geçirdiği görülebilir(Parlaz ve diğerleri.,2012). Bu dönemde aile bireylerinden sevgi, saygı, şefkat gören bireyin daha sağlıklı kişiliğe sahip olduğu ve benlik algısının daha iyi olduğu görülebilir (Sarıkaya,2015).

Benlik Algısı, psikolojide “kendilik anlayışı” ve “benlik kavramı olarak bilinirken, halk arasında “kendine güven duygusu” olarak bilinmektedir. Benlik algısı bireyin kendisine yönelik en önemli duygu, algı ve düşünme şekli olabilmektedir. Ergenlik dönemindeki kişinin kendine yönelik düşünceleri olumlu ise benlik saygısı yükselebilmekte ancak olumsuz ise benlik algısında düşüklük görülebilmektedir. Benlik algısı düşük olan bireylerde kendilerine olan güven duygusunun zayıf olduğu görülebilir ve buna bağlı olarak ilerideki yaşamlarında başarısız oldukları gözlemlenebilir (Otrar, Dönmez ve Uzel,2018). Kimliğini keşfetme döneminde olan birey, yaşadığı bu süreçte benlik algısıyla ilgili karmaşıklık yaşayabilmektedir. Kendi kimliğini keşfetme döneminde olan bireylerde çevresel faktörler de oldukça etkili olabilmektedir. Bireydeki benlik algısı gelişiminde, çevresindeki insanlar tarafından kabul görme ve beğenilme gibi durumlar çevresel faktörler arasında olabilmektedir. Bu dönemdeki birey, kendisini çevresindeki insanlarla kıyaslama yaparak, kendi benliğini değerlendirebilir ve bu şekilde benlik algısını biçimlendirebilmektedir (Altuntaş, 2020). Bireylerin benlik

gelişimlerini etkileyen en önemli çevresel etkenler arasında anne, baba, öğretmen ve arkadaş belirgin rol oynayabilmektedir. Buna bağlı olarak ergen bireylerin benliklerini algılama şekilleri, kendisine ait değer yargıları ailesinin, sosyal çevresindeki insanların değer yargılarıyla paralellik gösterebilir. Ergenlik döneminin, bireylerde benlik algısını oluşturmaya zorlamasına bağlı olarak ergenlerin birtakım bunalımlar yaşamasına sebebiyet verebilir (Coşkun ve Altay,2009).

Kaygı ise; kişinin kendisine sıkıntı yaratan bir durumla karşılaştığı zaman fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak uyarılma hali olabilmektedir. Kaygı genellikle negatif bir duygu durumu olarak değerlendirilse de aslında bireyin yaşadığı normal bir duygu olarak kabul edilebilir. Yaşanılan kaygının derecesi ise bireyler arası farklılık gösterebilmektedir (Zengin,2019). Ergenlik dönemindeki bireylerde kaygıya sebebiyet veren durumlar; yetersizlik duygusu, kendinden emin olmama, düşük özsaygı, benliklerini çok fazla sorgulayarak daha çok olumsuz yönlerine odaklanma olabilmektedir (Çutuk,2017).Ergenlik dönemi, bireylerde çeşitli farklılıkların, duyguların ve karmaşıklığın yaşandığı dönem olabilmektedir. Buna bağlı olarak bireyler çocukluk döneminden yetişkinlik dönemine geçiş sürecinde geleceklerine yönelik birtakım kararlar almak zorunda kalabilirler ve buna bağlı olarak bireyde çeşitli kaygı durumları ortaya çıkabilmektedir. Bu dönemdeki bireyin yaşadığı kaygı durumları; toplum tarafından kabul görmemeye bağlı olarak sosyal kaygı, karşı cins tarafından beğenilmeme, reddedilme kaygısı, sınavlara yönelik başarısızlık, başkaları tarafından eleştirilme, hata yapmaya yönelik endişe duyma gibi kaygı durumları olabilmektedir (Kısmetoğlu,2019). Ayrıca bireylerin yaşadıkları yalnızlık durumu da kaygı yaşanmasına neden olabilir. Yalnızlığa neden olan çocuklukta yaşanan olaylar bireyin ilerideki yaşamında yaşanan yalnızlığı öngörülmesini sağlayabilir. Ergenlik döneminde yalnızlık duygusuna, yeni bir okula gitme durumları gibi ortam değişikliği yapma, bireyin arkadaşlarından uzaklaşması, anne ve babanın ayrılmaları, sosyal çevre edinmeye yönelik yetersiz bilgiye sahip olma gibi durumlar sebebiyet verebilir (Erözkan,2009). Ergen bireyler geleceklerini şekillendirmeye yönelik planlar yapabilirler. Geleceğe yönelik kariyer planları yaparken akademik vemesleki anlamda başarısızlık yaşamaya yönelik kaygılarda yaşayabilmektedirler. Buna bağlı olarak bireyin yaşadığı kariyer kaygısının, ergenin kendisini algılaması ve geleceğe yönelik beklentilerinden etkilendiği görülebilir. Kariyer kaygısı yaşayan kişiler, meslek tercihi yaparken akranlarına göre çok daha fazla meslek seçimleri konusunda

kararsız olabilirler. Yaşanan bu kaygı durumu da ergenlerde memnuniyetsizliğe sebep olabilmektedir (Kurtuluş, Kurtuluş ve Yaman,2022).

Ergenlik dönemi bireyin gelişiminde ortaya çıkardığı sonuçlar açısından, kişinin kendisine olduğu kadar çevresini de etkilediği riskli bir dönem olabilmektedir. Bu dönem riskli davranışların en fazla ortaya çıktığı dönem olarak değerlendirilebilir. Riskli davranışlar, bireylerin direkt veya dolaylı olarak hayatını olumsuz olarak etkileyen davranışlar olarak açıklanabilir. Buna bağlı olarak madde kullanımı, şiddet davranışı, güvensiz ve sağlıksız cinsel birliktelik ve kendini yaralama oldukça fazla karşılaşılan riskli davranışlar arasında görülebilir (Şimşek ve Çöplü,2018). Ergenlik dönemindeki bireyin heyecan arama, riskli davranışlarda bulunma durumu ergenin gelişim sürecini olumsuz olarak etkileyebilir. Riskli davranışlarda bulunma riski ergenlik dönemindeki bireyin yaşı, cinsiyeti gibi kişisel özelliklerinin yanı sıra ergenin ailesinin eğitim durumu, ekonomik durumları da bireyin risk alma davranışını dolaylı olarak etkileyebilmektedir. Ayrıca aile de sıklıkla tartışma ve şiddet ortamının olması ergenlik dönemindeki bireylerde riskli davranışlarda bulunma ihtimalini arttırabilmektedir (Uludağlı ve Sayıl,2009). Bireylerde hissedilen olumlu duygular riskli davranışlarda bulunmadan uzak durulmasını sağlarken hissedilen olumsuz duygular ise bu duygu durumunu ortadan kaldırmak için riskli davranışlarda bulunma ihtimalini artırabilir. Bu riskli davranışlar sigara içme, okul terki, intihar eğilimi, şiddet uygulama şeklinde görülebilir. Ancak hissedilen olumlu duygular, bireyin ergenlik sonrasındaki gelişim döneminde de riskli davranışlarda bulunma riskini en aza indirebileceği gibi ruh sağlığını da geliştirebilir(Telef,2014). Riskli davranışlardan biri olan intihar girişimleri, ruhsal sorunu ve alkolizm problemi olan ailelerin çocuklarında daha fazla görülebilir. Ayrıca ergenlerde biyolojik olarak da serotonin hormonunun az olması intihara teşebbüs davranışlarının artmasına neden olabilir (Siyez,2006).

Bireyin benliğine yönelik düşünceleri benlik kavramını oluşturabilmektedir. Carl Rogers'a göre (1951) benlik, kişinin kendisini algılama şekli, kendisine yönelik düşünceleri ve değer yargılarından oluşmaktadır. Rosenberg'e (1965) göre ise kendisine yönelik düşük benlik algısına sahip olan bireyler sosyal hayatlarında da çeşitli problemlerle karşı karşıya kalmaktadır. Kişi çevresini, çevresindeki kişileri tehdit olarak görebilir ve genellikle olumsuz eleştirilere karşı daha hassasiyet gösterebilir. Buna bağlı olarak ergen bireylerdeki düşük benlik algısı kişinin çevresi tarafından eleştirilme korkusu yaşamasına ayrıca sosyal yaşamında da kaygılı

olmasına neden olabilir (Eriş ve İkiz,2013).Bireyin hayatında yaşadığı olaylar hafızada yer etme şekli ve bu olayları değerlendirme şekli ile benlik saygısı oluşabilmektedir. Yaşanılan bu olaylar hafızada tutulur ve yeni olaylar yaşandığında tepki verilirken bir önceki olayla ilgili deneyim göz önünde bulundurulabilir. Yaşanılan bu deneyimlere göre de bireyin karşılaşacağı olaylara yönelik vereceği tepki de şekillenebilir. Ayrıca ergenin bebeklik veya çocukluk dönemlerinde yaşamış olduğu istismar olayları ve ihmal edilme durumları benlik saygısının şekillenmesinde belirgin rol oynayabilir. Çocukluk döneminde kendisine bakan kişinin temel ihtiyaçlarını karşılamaması ihmal durumuna örnek olarak gösterilebilir. Anne ve babanın çocuklarına tutarlı şekilde davranmaları güvenli bağ kurmasını sağlayarak benlik gelişimlerini de olumlu yönde etkileyebilmektedir (Ağca,2021). Düşük benlik saygısı ise, ezici nitelikte olumsuz duygular hissetme ve kişinin kendisini küçük görmesi ile kendine zarar verme davranışlarını tetikleyebilmektedir. Riskli davranışlarda bulunma durumları arasında aile tutumu da yer alabilmektedir. Aile bireyleri arasında sağlıklı bir iletişimin olmaması, ergenin devamlı olarak problemlere maruz kalması, çocuğun üzüntü, sıklık gibi duygularının aile tarafından göz ardı edilmesi riskli davranışlarda bulunma riskini artırabilmektedir (Aktepe, Çalışkan ve Sönmez,2014).Ergenlik dönemindeki bireyleri riskli davranışlarda bulunmaktan koruyan ana faktör olarak aile desteği ve okulda gösterdiği başarı olabilmektedir. Bu duruma benzer bir durum olarak yakın aile ilişkilerinin de bireylerin riskli davranışlardan uzak durmasını sağlayabilir. Ailenin ergen bireye göstermiş olduğu destek bireydeki anti-sosyal davranışların önüne geçebilmektedir. Ayrıca okulda öğretmen ile kurulan sağlıklı ilişkilerde bireyin anti-sosyal davranışlardan uzak durmasını sağlayabilir. Bütün bu durumlara ek olarak, belirli kişilik özelliklerinde de riskli davranışlarda bulunma eğilimine neden olabilir. Bu kişilik özelliklerinde biri içe yönelim olabilmektedir. İçe yönelim ise davranış problemleri, kaygı, mükemmeliyetçi olma ve depresyon gibi davranış problemlerini oluşturabilir. İleri derecede kaygı, intihar eğilimi, somatik yakınmalar gibi içe yönelim semptomları olan ergen bireyler diğer akranlarına göre daha fazla riskli davranışlarda bulunabilirler (Kurt ve Ergene,2017).

Problem Durumu

Benlik algısı, bireyin kendisini onaylaması veya onaylamamasının tanımlayıcısı olarak değerlendirilirken aynı zamanda kişinin kendisini yetenekli, başarılı olarak

görüp görmediği ve yaşamının kıymetli olup olmadığını saptayan bir araç olarak açıklanabilir (Haspolat ve Kağan,2017). Benliğine yönelik olumsuz düşünceleri olan ergenler yaşadıkları kaygıya bağlı olarak sosyal ortamlarından uzak durmayı tercih etmekte ve yalnızlaşarak kendilerini eksik olarak değerlendirebilmektedir(Otrar ve Demirbilek,2013).

İnsanlar, başkaları üzerinde daha etkili bir izlenim oluşturabilmek ve çekici olabilmek için çaba gösterebilmektedirler. İnsanların çoğu çekici insanlarla daha fazla iletişim halinde olabilmektedir. Başkaları tarafından iyi bir izlenime sahip olmadığını düşünen kişi ise kaygı hissedebilmektedir. Bireyin dış görünüşüne yönelik duygu ve düşünce şekli bütün benlik algısını etkileyen en önemli faktör olabilmektedir. Bireyin dış görünüşüne yüklediği anlam, içinde yer aldığı zamana ve toplumun kültürel yapısına göre de değişebilmektedir (Özcan ve ark.2013). Benlik kavramı ile uyumlu şekilde hayatını yönlendirme eğiliminde olan bireyler için düşük benlik algısı, diğer insanlar tarafından kıymet verilmeyi ve kabullenilmeyi hakemediğine inanarak tutum sergileyebileceği anlamına gelebilmektedir. Bireyin kendisine yönelik düşük benlik algısının ilerideki yaşamında karşılaşılabilecek sosyal sorunlarla baş edebilme gücünü de olumsuz etkileyerek kaygının artmasına sebebiyet verebilir (Gümüş,2006).

Ergenlik dönemindeki bireyler yaşadıkları kişilik bozuklukları, sinir ve boşluk hissini giderebilmek için sigara, alkol ve uyuşturucu kullanımı gibi riskli davranışlara yönelebilmektedir. Riskli davranışların meydana gelmesinde düşük benlik algısının sebep olduğu kaygı durumu etkili olabilmektedir (Ekşi, Arıcan ve Yaman,2016). Yani bu dönemdeki bireylerin benliklerine yönelik olumlu düşünceler içinde buldukları olumlu durumu koruma amaçlı riskli davranışlardan uzak durmasını sağlarken, olumsuz benlik algıları ise olumsuz duygu durumunu ortadan kaldırmak için riskli davranışlarda bulunmalarına neden olabilmektedir.

Sonuç olarak literatür incelendiğinde ergen bireylerde benliklerini algılama şekillerinin, bireylerin yaşamlarında yaşadıkları kaygı ve tehlikeli davranışlarda bulunma durumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülebilmektedir(Telef,2014). Buna bağlı olarak 14-18 yaş aralığındaki bireylerin benliklerini algılama şekilleri ile kaygı düzeyleri ve riskli davranışlar gösterme durumları arasında ilişki olabileceği düşüncesi ile araştırmanın problem cümlesi, 14-18 yaş aralığındaki ergen bireylerin benliklerini algılama şekilleri ve kaygı düzeyleri ile riskli

davranışlar gösterme durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi şeklinde düşünülmüştür.

Araştırmanın Amacı

14-18 yaş arası ergen bireylerin benliklerini algılama şekilleri ile kaygı düzeyleri ve riskli davranışlar arasındaki ilişki durumunun öğrenilebilmesi nedeni ile yapılan bu çalışmanın temel amacı 14-18 yaş aralığındaki ergen bireylerin benliklerini algılama şekilleri ve kaygı düzeyleri ile riskli davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırmanın Alt Amaçları:

1. Ergenlerin sosyo-demografik özelliklerine göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları arasında fark var mıdır?
2. Ergenlerin benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanları ile riskli davranışlar ölçeği puanları arasında ilişki var mıdır?
3. Ergenlerin benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanları ile riskli davranışlar ölçeği puanlarını yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Gelişim dönemlerinden biri olan ergenlik dönemi insan yaşamında oldukça önemli bir dönemdir. Bu dönemde bireyler dikkatlerini kendilerine yönlendirirler. Benlikleri ile ilgili birçok durumun farkına varırlar. Bu dönemde bireylerin benlik gelişimini, ailenin tutumu, çocukluk travmaları, sosyal çevre tarafından kabul görme gibi birçok faktör etkileyebilmektedir. Bunlara bağlı olarak benliklerini algılarken birçok olumlu ve olumsuz düşüncelere sahip olurlar. Ailesi ve çevresi tarafından kabul gören, desteklenen bireylerdeki beden algısı olumlu ancak aile tarafından desteklenmeyen, sosyal çevre tarafından kabul görmeyen dışlanan bireylerde olumsuz beden algısı olabilmektedir. Bu olumlu veya olumsuz düşünceler insanların yaşamlarını çeşitli şekillerde etkileyebilmekte ve sağlıklı olmayan davranışlarda bulunmalarına sebebiyet verebilmektedir. Ayrıca 14-18 yaş aralığındaki ergen bireylerde alkol ve madde kullanımı, kendine zarar verme gibi riskli davranışlarda bulunma durumları görülebilir. Ergenlik dönemindeki bireylerde sosyal çevre tarafından reddedilme duygusu, olumsuz beden algısı, başarısız olma gibi düşünceler

bireylerde yoğun kaygıya neden olabilir. Buna bağılı olarak yaşanılan bu yoğun kaygı durumu riskli davranışlara sebebiyet verebilir.

Ergenlik döneminde reddedilmeye, başarısız olmaya yönelik düşünceleri olan bireyler de içe kapanıklık, sosyal çevreden kendini soyutlama, özgüven eksikliği, ümitsizlik gibi durumlar görülebilir.

Bu çalışmada 14-18 yaş aralığındaki ergen bireylerin benliklerini algılama şekilleri ile kaygı ve riskli davranışlar gösterme davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi ile bu alanda yapılacak olan çalışmalara kaynak olabileceğı ve alan yazınına katkı sağlayabileceğı düşünölmektedir.

Sınırlılıklar

1. Çalışma Van ilinde bulunan lise 9-10-11-12. sınıf 14-18 yaş aralığındaki öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Çalışmada elde edilecek olan veriler, kullanılacak olan kaygı düzeylerini ölçmek amacı ile Depresyon Anksiyete ve Stres Ölçeğı (DASS-42), benlik algısını ölçmek amacı ile Ergenler İçin Benlik Algısı Profili (EİBAP), riskli davranışları ölçmek amacıyla Riskli Davranışlar Ölçeğı (Lise Formu) ve katılımcıların kişisel bilgilerini almak amacı ile Kişisel Değerlendirme Formudan elde edilecek olan veri toplama araçları ile sınırlıdır.
3. Çalışma 14-18 yaş aralığındaki 384 kişi ile sınırlıdır.
4. Çalışma sadece öğrenci olan ergenler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Benlik: Benlik, kişinin kendisine yönelik düşünce biçimi olarak tanımlanabilir.

Ayrıca benlik kişiliğe şekil veren bir ögedir (Aslan,1992).

Benlik Algısı: Kişinin kendisine yönelik hangi duyguları hissettiğı ve kendisine ait inançları ile ilgili “kendilik algılayışıdır” (Erbil, Divan ve Önder,2006).

Kaygı: Kaygı insan hayatını tehdit eden veya tehdit gibi algılanan içten veya dıştan gelebilecek herhangi bir tehlike ya da tehlike gibi algılanan durumlara yönelik yaşanan duygu durumudur (Tektaş,2014).

Riskli Davranış: Bireyin hayatını birçok alanda tehlikeye atan davranışlardır (Gençtanırım,2014).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Ergenlik Dönemi

Ergenlik dönemi, toplumsal ve çevresel etkilerin kişi üzerinde en fazla etkiye sahip olduğu dönem olarak bilinebilmektedir. Fiziksel olarak değişimler ve cinsel anlamda gelişim olması ile birlikte aynı zamanda bireyde bilişsel, duygusal ve psikososyal gelişimin olduğu, çocukluk döneminden erişkin döneme geçişin olduğu dönemdir. Ergenlik döneminde, vücutta fiziksel olarak iskelet ve kas gelişimine ek olarak üreme isteminde de farklılıklar görülebilir. Yaşanan bu gelişme dönemine “ergenlik dönemi” denilmektedir (Yılmaz,2021).Ergenlik dönemi ilk ergenlik, orta ve geç ergenlik olmak üzere üç bölüme ayrılabilir(Yavaş,2012). Yaşanılan ilk ergenlik dönemi sekonder seks karakterleri görülmeye başlandığı dönem olabilmektedir. Belirgin özellik olarak puberte ile meydana gelen biyolojik farklılıkların ortaya çıkardığı baskıya yönelik ergenin uyum gösterebilme ve başa çıkabilme çabalarının görüldüğü dönem olarak belirtilebilir(Parlaz ve diğerleri.,2012).Orta ergenlik döneminde ise, bu dönemdeki kızlarda fiziksel değişim görülebilir, gençlik aşkları yaşanabilir, cinsel merak ortaya çıkabilir ve cinsel deneyim sebebi ile hamilelik durumu yaşanabilir. Soyut düşünebilme durumu gelişir, bu dönemde ergenin hayatında arkadaşlar aileden çok daha fazla etkili olabilmektedir. Benmerkezci duygular ön planda olabilir ve ailenin düşüncelerine karşı durma durumu görülebilir. Geç ergenlik döneminde ise yaşanan fiziksel gelişim tamamlanarak meydana gelen farklılıklarla ilgili görülen kafa karışıklığı azalabilir, bireyin kendisine yönelik daha olumlu ve gerçekçi bir düşünce yapısı oluşabilir. Ayrıca arkadaşların önemi azalabilir ve bireyin hayatındaki değerler daha fazla netleşebilir (Yavaş,2012).

Benlik Algısı

Benlik Algısı, kişinin hayatında edinmiş olduğu olumlu ve olumsuz bütün deneyimlerin ve bilgilerin duygusal bir bütünü olarak açıklanabilir. Benlik algısı, öz yeterlilik ve öz saygı olmak üzere iki şekilde incelenebilir. Öz yeterlilik, kişinin karşılaştığı durumlara veya görevlere karşı motivasyonu, duyarlılığı ve kendisine yönelik güveni olarak açıklanabilirken öz saygı ise kişinin kendisine yönelik ve hayatında değer ve önem verdiği şeyleri algılama şekli olarak açıklanabilmektedir. Benlik algısı, kişinin kendisini algılama şekli olmasına bağlı olarak kişinin kendisine

ait karakter özelliklerinin de şekillenmesinde etkili olabilmektedir (Zembar ve diğeleri.,2018). Benlik algısı dört alt boyutta ele alınabilir. Bunlardan birincisi gerçek benliktir. Gerçek benlik algısı, kişinin kendisine ait zihinsel fiziksel becerilerinin farkında olması olarak açıklanabilir. Horney (1998)'e göre gerçek benlik algısı kişinin kendisini kabullenmesi, kendisine yönelik olumlu duygular içinde olmasıdır. İkinci olarak ideal benlik algısı ise, kişideki ideal özelliklerin veya istek düzeylerinin bilincinde olunması olarak açıklanabilmektedir. Bacanlı (1999)'a göre, kişiler gerçek benlikleri ile ideal benliklerini mümkün olduğu kadar uyum içinde olmasını sağlamaya çalışarak, ideal benliklerine uygun olarak davranmaya çalışmaktadırlar. Üçüncü olarak sosyal benlik algısı, bireyin, etrafındaki insanların kendisini nasıl gördüğü ve değerlendirdiğine yönelik inançları olabilmektedir. Dördüncü alt boyut olarak ideal sosyal benlik algısı ise, kişinin çevresine karşı kendisi ile ilgili vermek istediği izlenim olarak açıklanabilmektedir (Kılıç, Kırılı ve Esen,2017).

Benlik algısı, ergenlik dönemindeki bireylerde ruhsal, fiziksel, bilişsel olarak yaşadığı değişimlere uyum sağlamaya çalışırken, bir yandan kendisini tanıması, yeteneklerinin farkında olması ilerideki hayatında sağlıklı bir benlik algısının oluşmasını sağlayabilir. Ergenlik döneminde sağlıklı bir benlik algısının oluşmasında bireyin ailesinin desteği, bireyin duygusal ve ruhsal ihtiyaçlarının karşılanması etkili olabilmektedir. Aile bireyleri ile güçlü, sağlıklı ilişkiler kurabilen ergenler, benlik algıları yüksek ve sosyal ilişkilerinde başarılı bireyler olabilmektedir (Kaya ve Öz,2020).

Kaygı

Freud'a göre kaygı, benliğin algılanan tehditlere yönelik kaçma yolu olduğu belirtilmiştir. Kaygı, ilk olarak çocukluk döneminde ortaya çıkabilmektedir. Bu dönemde ileri derecede reddedici ve küçük düşürmeye yönelik tutumlara maruz kalma, ilerleyen dönemlerde ergenlik döneminde ise bireyin çevresindeki yetişkinler tarafından alaycı tavırlara maruz kalması, ileri derecede koruyucu ve baskıcı davranışlar ve ebeveynlerin kaygı durumlarının yüksek olması gibi durumlar kişide kaygı duygusunun yaşanmasına sebebiyet verebilir (Alisinanoğlu ve Ulutaş,2003).Çocukluk döneminde anne-baba ile sağlıklı ilişki kuran bireyler sevildiklerini, değerli olduklarını ve güvende olduklarının bilincinde olabilirler. Buna bağlı olarak bir yandan bireylerde başarı bakımından gerekli olan özgüven

sağlanırken diğer yandan ise psikolojik sağlıkları olumlu yönde gelişebilir (Sümer ve Şendağ,2009).

Bireyler sosyal yaşamlarında diğer insanlar tarafından eleştirilmekten, yargılanmaktan ve değerlendirilmekten çekinebilir. Yaşanılan bu durum kaygı türlerinden biri olan sosyal kaygı olarak değerlendirilebilmektedir. Sosyal kaygı yaşayan bireylerde korku ve kaçınma davranışları görülebilir. Ayrıca yaşanılan bu sosyal kaygı ergen bireylerin arkadaşlık kalitelerini düşürebilmektedir (Kermen, Tosun ve Doğan,2016). Sosyal benlik algısına ek olarak sosyal görünüş kaygısı da özgüveni etkileyebilmektedir. Fiziksel benlik algısı, beden memnuniyeti bireylerin benlik algılarını ve öz yeterlilik durumlarını belirgin düzeyde etkileyebilmektedir (Pehlivan,Ada ve Öztaş,2017).

Kaygı genel olarak çoğu kişide görülse de Freud nevrotik bireylerde bu duygunun daha fazla ve daha belirgin yaşandığını belirtmiştir. Adler ise, kişinin yaşadığı aşağılık duygusunun kaygıya sebep olabileceğini belirtmiştir. Adler' e göre kişi toplumla olan ilişkisini kaybettiği zaman kaygı yaşayabilmektedir. Jung ise kaygıyı kolektif bilinçdışından gelen mantığa aykırı güçlere yönelik kişinin duyduğu korku olarak tanımlamaktadır. Rank ise duyulan bütün kaygıların ve nevrozların temelini doğum travması ile ilişkilendirmektedir. Yaşanılan bu doğum travmasının altında ise anneden ayrılma durumu yatabilmektedir. Bireylerin ilerideki hayatlarında yaşamış oldukları bütün ayrılma durumlarında ayrılma kaygısını tekrarlayarak kaygı duygusunun altında yatan genel nedeni oluşturabilmektedir (Erözkan,2012).

Kaygı Bozuklukları

DSM-V tanı ölçütleri kitabına göre on bir farklı kaygı bozukluğu bulunmaktadır. Bunlar; Ayrılma Kaygısı Bozukluğu, Seçici Konuşmazlık (Mutizm), Özgül Fobi, Toplumsal Kaygı Bozukluğu (Sosyal Fobi), Panik Bozukluğu, Agorafobi, Yaygın Kaygı Bozukluğu, Maddenin/ İlacın Yol Açtığı Kaygı Bozukluğu, Başka Bir Sağlık Durumuna Bağlı Kaygı Bozukluğu, Tanımlanmış Diğer Bir Kaygı Bozukluğu ve Tanımlanmamış Kaygı Bozukluğu.

Ayrılma Kaygısı Bozukluğu

Ayrılma kaygısı, çocuklarda çevresinde bağ kurduğu kişilerden ayrılamama, bağ kurduğu nesnelere bırakamama, yaşına göre normal olmayan düzeyde hissedilen korku ve kaygı durumu olarak açıklanabilir. Çocukluk döneminde ebeveynlerin

çocuğa karşı yaklaşımı, aşırı düzeyde korumacılık, çocuğun ihtiyaçlarının karşılanma durumu, ebeveyn tepkileri gibi durumlar ayrılma kaygısına sebebiyet verebilmektedir (Kaya,2021). İnsanlar ayrılma kaygısı yaşadıkları zaman çeşitli davranış şekilleri geliştirebilirler. Buna bağlı olarak bağlanma ve kaçma davranışlarını ortaya çıkaran durumlar arasında ortak etkenler olabilmektedir. Kişide kaçma dürtüsü meydana getiren durum, korku ve kaygıya bağlı olarak ortaya çıkabilirken aynı şekilde bağlanma davranışını meydana getiren durumlarda ise geri çekilmeye neden olan durumlardaki gibi korku ve kaygı duygularımızı açığa çıkaran durumlar olabilir (Yaşa ve Yıldırım,2019).

Seçici Konuşmazlık (Mutizm)

DSM-V tanı kitabına göre seçici konuşmazlık (mutizm), bireyin farklı durumlarda kendisini ifade ediyor olmasına rağmen, sosyal çevrede ve toplumsal alanlarda (örn.okulda), kendini hiçbir şekilde ifade edememe durumu olarak tanımlanmıştır. Şahin (2019) yaptığı çalışmada, bozukluğun genel olarak, normal konuşma sürecinden sonra başlayabildiğini belirtmiştir. Ayrıca evde ebeveynleri ile normal şekilde iletişime geçebildiğini ancak yabancıların yanında sessiz kalan çocukta, okula başlayana kadar bu durum fark edilemeyebileceğini ve bu bozukluğa sahip olan çocukların, normal bir zekaya sahip olduklarını belirtmiştir.

Özgül Fobi

Özgül fobi, belirli bir nesne veya duruma yönelik ciddi düzeyde korku ve kaygı hissetme durumu olarak açıklanabilir. Basit korku olarak da isimlendirilebilir. Korku ve kaygıya sebebiyet veren nesne veya durumla karşılaşma yaşandığı zaman panik ataklar meydana gelebilir. Birey kendisine korku veren nesnelere kaçınma davranışı sergileyebilir. Korku veren nesne ile karşı karşıya kalma ihtimali ise beklenti kaygısının yaşanmasına sebep olabilir (Demirci, Sağaltıcı ve Yıldırım,2015). Özgül fobi, sıklıkla sosyal fobi ile karıştırılabilir. Özgül fobi de sosyal ortamlardan, çevreden etkilenme görülmeyebilir. Sadece korku duyulan nesne veya duruma karşı korku ve önlem alma davranışları görülebilir (Işık,2022).

Toplumsal Kaygı Bozukluğu (Sosyal Fobi)

Sosyal fobi, kişinin başkaları tarafından eleştirilebileceği, değerlendirilebileceği, toplu ortamlarda küçük düşebileceği, mahcubiyet yaşayabileceğine dair devamlı ve

ileri düzeyde yaşadığı korku olarak açıklanabilir. Sosyal fobi yaşayan birey, korku duyduğu toplumsal yerlerden kaçma, uzak durma davranışı sergileyebilir veya ileri düzeyde kaygı ile bu duruma tahammül edebilir. En belirgin özellik, diğer insanlar tarafından incelenme ve eleştirilmeye bağlı olarak yaşanan mantık dışı korku olabilmektedir (Gültekin ve Dereboy,2011). Demir (2009) yaptığı çalışmada sosyal fobi yaşayan çocuklarda ileri derecede duygusal tepkisellik, sosyal korkular, yalnızlık ve genel olarak korkular yaşama gibi durumların görülebileceğini belirtmiştir. Ayrıca sosyal fobiye sahip çocukların sırasıyla en fazla korku oluşturan durumların sınıfta sesli olarak okuma yapma, başkalarıyla konuşma başlatma, kalabalık ortamda fikir belirtme gibi durumlar olduğunu da belirtmiştir.

Panik Bozukluğu

Panik bozukluğu, bireylerde sebepsiz ve ani olarak meydana gelen şiddetli kaygı atakları ile görülen bir bozukluk olarak açıklanabilir (Alkın,2002). Erdoğan (2007) yaptığı çalışmada panik atağı meydana getiren semptomların birçok hastalıkta da görülebilmesi üzerine panik bozukluğu tanısı bırakılması için yaşanan atakların kendiliğinden ve ani olarak ortaya çıkması ve tekrarlayıcı olmasının önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca belirtilerin kısa süre içerisinde en yoğun düzeye çıktığı ve arkasından genellikle 10-15 dakika içerisinde azalarak bittiğini de belirtmiştir (Erdoğan,2007).

Agorafobi

Bireyin kaçmakta zorlanabileceğini düşündüğü panik, yetersizlik düşünceleri veya mahcup duruma düşme belirtileri sırasında destek alamayabileceğini düşünmesi üzerine birtakım durumlardan korkması ve kaçınma davranışı göstermesi olarak açıklanabilir (Akçayaka ve Yücens,2020). DSM-V tanı kitabında, agorafobinin bireyde sürekli olarak korku veya kaygı duyurabileceği belirtilmiştir. Ayrıca agorafobinin neden olduğu korku durumu gerçekte ki tehlike durumu ile orantılı olmadığı belirtilmiştir. (Köroğlu,2013).

Yaygın Kaygı Bozukluğu

Yaygın kaygı bozukluğu, bireyin en az bir yılın yarısını kapsayacak şekilde bazı durumlarda ileri düzeyde anksiyete yaşaması ve bu hislerini kontrol etmede zorluk çekme olarak açıklanabilir. Yaşanılan bu anksiyeteye, huzursuz olma, gergin

ve devamlı olarak diken üstünde olma, dikkati toparlamada güçlük çekme, uyku bozukluğu, sinirlilik, kas gerginliği semptomlarından en az üçünün görülmesi gerekebilmektedir (Karaca ve Ateş, 2019).

Maddenin/ İlacın Yol Açtığı Kaygı Bozukluğu

Maddenin ve ilacın neden olduğu kaygı bozukluğunda, DSM-V kitabına göre panik atakları ve kaygı belirgin derecede gözlemlenir. Laboratuvar sonuçları 1. Ve 2. Maddenin bulunduğunu gösterir.

1. A tanı ölçütlerindeki semptomlar, bağımlısı olduğu maddenin olmaması durumunda veya kısa bir süre sonrasında veya ilaç kullanımına bağlı olarak ortaya çıkmıştır.
2. Kullanılan madde veya ilaç, A tanı kriterindeki semptomları ortaya çıkarabilir.

Madde/ilacın neden olduğu, maddenin ilacın sebebiyet vermediği bir kaygı bozukluğu ile daha iyi açıklanamaz (Köroğlu,2013)

Başka Bir Sağlık Durumuna Bağlı Kaygı Bozukluğu

“DSM-V kitabında, yaşanan bu bozuklukta panik atakları ve kaygı yaygın olarak görülebilmektedir. Bireylerdeki bu bozukluk, belirgin düzeyde bir sıkıntı veya toplumsal, işle ilgili durumlarda veya önemli diğer işlevsellik durumlarında işlevsellikte azalmaya sebebiyet verebilir.” (Köroğlu,2013).

Tanımlanmış Diğer Bir Kaygı Bozukluğu

“DSM-V kitabında belirgin derecede yaşanan sıkıntı veya toplumsal, işle ilgili durumlarda veya önemli diğer işlevsellik durumlarında işlevsellikte azalmaya sebebiyet verebildiği semptom özelliklerinin fazla olduğu fakat tanı ölçütlerini tam karşılamadığı durumlar olarak açıklanmaktadır”(Köroğlu,2013).

Tanımlanmamış Kaygı Bozukluğu

DSM-V kitabında belirgin derecede yaşanan sıkıntı veya toplumsal, işle ilgili durumlarda veya önemli diğer işlevsellik durumlarında işlevsellikte azalmaya sebebiyet verebildiği semptom özelliklerinin fazla olduğu fakat tanı ölçütlerini tam karşılamadığı durumlar olarak açıklanmaktadır (Köroğlu,2013).

Riskli Davranışlar

Gelişim dönemlerinden biri olan ergenlik döneminde riskli davranışlara oldukça fazla rastlanılabilmektedir. Riskli davranışlar, direkt veya dolaylı olarak ergenlerin sağlıklarını ve hayatlarını olumsuz olarak etkileyen davranışlar şeklinde açıklanabilir. Buna bağlı olarak alkol kullanımı, madde kullanımı, şiddet, sağlıksız cinsel ilişki gibi davranışlarla ergenlik döneminde oldukça fazla karşılaşılabilir (Şimşek ve Çöplü,2018). Ergenlik döneminde bireyler, etrafındaki akranlarıyla çocukluk dönemlerinden daha farklı ilişkiler kurabilmektedirler. Bireyin yaşlılarıyla kurduğu ilişkiler, karşılaşabileceği herhangi bir sorunla baş edebilmesinde etkili olabilmektedir. Akran ilişkilerinin ergen bireyler üzerinde olumlu yanları olduğu kadar olumsuz yanları da olabilmektedir. Arkadaşlık ilişkilerinin olumsuz etkilerinden bir tanesi akran baskısı olabilmektedir. Akran baskısı, bireyin bir durumla ilgili kendi istek ve düşüncelerinin çok fazla önemli olmadığı fakat arkadaşlarının fikirlerinin baskı şeklinde kişinin üzerinde etkili olması olarak açıklanabilmektedir. Buna bağlı olarak bireyler daha önce ki değerlerinden uzaklaşabilmekte hatta tamamen vazgeçebilmektedir (Talu ve Gümüş,2020).

İskender ve Güçer (2018) yapmış oldukları çalışmada riskli davranışlarda bulunmaya neden olan durumlardan biri olarak da boş zamanlarda sıkılma durumuna bağlı olarak bireylerde riskli davranışlarda bulunma eğiliminin artabileceği belirtilmiştir. Buna bağlı olarak ergenlerde sigara kullanımının can sıkıntısına bağlı olarak arttığı belirtilmiştir. Ayrıca riskli davranışlarda bulunmaya neden olan durumlardan biri de cinsel istismara maruz kalma olabilmektedir. Cinsel istismara maruz kalan bireyler kaçınma davranışı olarak kendine zarar verme, madde kullanma, seçkisiz cinsel ilişki yaşama ve yakın ilişkilerden uzak durma şeklinde baş etme yolları ile riskli davranışlarda bulunabilmektedirler. Bu riskli baş etme davranışları ilk zamanlarda kişinin yaşadığı sıkıntıyı rahatlatsa da ileride ki dönemde sosyal hayattan uzaklaşma, cinsel işlev bozuklukları ve yaşanan mağduriyetin tekrarlanması gibi durumlara sebebiyet verebilir (Koçtük ve Bilge,2018).

Ergenlik Dönemi İle İlgili Araştırmalar

Çankaya ve Merdan (2018) ergenlik döneminde mutluluk ve umut üzerine çalışma yapmıştır. Çalışmaya 506 lise öğrencisi katılmıştır. Çalışma sonucunda, cinsiyete, annenin ve babanın eğitim düzeyine bağlı olarak buluş çağındaki

bireylerin mutlu olma düzeylerinin anlamlı düzeyde fark oluşturmadığını göstermiştir. Ayrıca umut değişkeninin buluş çağındaki bireylerin üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı saptanmıştır.

Yavuz (2018) yaptığı çalışmada ergenlik döneminde internet bağımlılığının okul başarısı üzerinde etkilerini incelemiştir. Çalışma sonucunda Akademik anlamda ileri derecede başarı gösterenlerin orta ve düşük başarı gösterenlere daha az internet kullandıkları ve daha az internet bağımlılığı gösterdiği saptanmıştır.

Yavaş (2012) yaptığı çalışmada orta ve geç ergenlik dönemindeki ergenlerde tutum ve davranış farklılıklarını incelemiştir. Çalışma 366 kişi üzerinde uygulanmıştır. Çalışma sonucunda ergen anne baba arasındaki sevgi ve mevki ilişkisinde, ebeveyn bağı ile çatışma alanlarında tavır ve hareket şekillerinde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir

Benlik Algısı İle İlgili Araştırmalar

Oktay ve Batıgün (2014) yaptığı çalışmada bireylerdeki aleksitimi ile bağlanma, kendilik algısı, kişilerarası ilişki tarzları ve öfke arasındaki ilişkileri incelemiştir. 18-60 yaş arasındaki 591 kişi üzerinde çalışma uygulanmıştır. Güvenli bağlanmada sorun yaşayan bireylerin benlik algılarının daha düşük düzeyde olduğu, başkaları ile ilişki kurmada zorluk yaşadığı, öfke ile ilgili olarak saldırgan davranışlar sergileme, içe dönük davranışlar sergilediğini bulmuştur.

Bal (2006) yaptığı çalışmada ilköğretim öğrencilerinin benlik algıları ile atılganlık arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya 12-14 yaş aralığındaki 145 kız ve 155 erkek olmak üzere toplam 300 öğrenci katılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda sosyo-ekonomik düzeyin öğrencilerin benliklerini algılama şekilleri ve girişkenlik düzeylerini etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca kendisini başarılı bulma durumu düşük olan öğrencilerin girişkenlik durumlarının da az olduğu saptanmıştır.

Sevda (2011) yaptığı çalışmada çocukların benlik algıları, davranış sorunları ve ana-babaların kullandıkları disiplin yöntemleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya 10-14 yaş aralığındaki 149'u kız ve 151'i erkek olan 300 çocuk katılmıştır. Çalışma sonucunda annelerin uyguladıkları sıkı düzen ile çocukların kendilerini algılama şekilleri ve yapmış oldukları yanlış davranışlar arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Pense vd. (2011) yaptıkları çalışmada engelli sporcularda benlik algısını çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. Çalışmaya 121 engelli erkek sporcu katılmıştır.

Çalışma sonucunda engelli sporcuların akademik durumları ve spor tecrübelerinin kendilerini algılama şekilleri üzerinde belirgin tesiri olduğu saptanmıştır.

Kaygı İle İlgili Araştırmalar

Bozkurt (2004) yaptığı çalışmada, bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya 363 öğrenci katılmıştır. Katılan öğrencilerin 245'i kız 118'i erkektir. Çalışma sonucunda öğrencilerin depresyon düzeylerinde artış oldukça kaygı düzeylerinde de artış olduğu, yaşları büyüdükçe kaygı düzeyinde azalma olduğu saptanmıştır.

Deniz vd. (2009) yaptığı çalışmada, engelli çocuğa sahip olan ebeveynlerin durumluk-sürekli kaygı ve yaşam doyumlarını incelemiştir. Araştırmaya 293 kadın ve 114 erkek olacak şekilde toplam 407 veli katılmıştır. Araştırma sonucunda devamlı yaşanan anksiyetenin yaşam doyumunu belirgin düzeyde öngördüğü saptanmıştır.

Vidinlioğlu (2010) yaptığı çalışmada orta öğretim öğrencilerinin benlik algısı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya 208 kız 306 erkek olacak şekilde toplam 514 öğrenci dahil olmuştur. Çalışma sonucunda öğrencilerin kendilerini algılama şekillerinin umutsuzluk düzeyleri üzerinde etkili olduğunu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kendilerini olumsuz şekilde algılama düzeyleri arttıkça umutsuzluk düzeylerinin de arttığını saptamıştır.

Hoşgören (2021) yaptığı çalışmada ergenlerde benlik imajının sosyal görünüş kaygısı ve bilişsel çarpıtmalarla ilişkisini incelemiştir. Çalışmaya 14-17 yaş arasında toplamda 398 buluş çağındaki birey katılmıştır. Çalışma sonucunda, kendini algılama düzeyi ile sosyal görünüş kaygısı arasında ters yönlü bağlantı çıkmıştır. Olumlu benlik algısına sahip ergenlerde sosyal görünüş kaygısının az olduğu, benlik algısı arttıkça sosyal görünüş kaygısının azaldığını bulmuştur.

Çıkrıkçı (2020) yaptığı çalışmada, okul öncesi eğitime yeni başlayan çocukların ayrılma kaygıları ile annelerinin kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya 120 çocuk ve çocukların anneleri ile 12 okul öncesi öğretmeni olacak şekilde 252 kişi katılmıştır. Çalışma sonucunda anaokuluna ilk defa başlayan çocukların annelerinden ayrılma kaygıları ile annelerinin yaşadıkları anksiyete arasında bir bağlantı olmadığını saptamıştır.

Riskli Davranışlar İle İlgili Araştırmalar

Akca ve Selen (2015) yaptığı çalışmada, erkek ergenlerde riskli davranışlar: bir lise örneğini incelemiştir. Çalışmaya 16-18 yaş grubu lise öğrencileri katılmıştır. Çalışma sonucunda ergenlerin risk alma davranışı belirgin düzeyde yüksek çıkmıştır.

Çakar vd. (2015) yaptıkları çalışmada, lise öğrencileri ile öğretmenlerin riskli davranışlara ilişkin görüşlerini incelemiştir. Çalışmaya 59 öğretmen ve 50 öğrenci katılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin ve öğretmenlerin riskli davranışlarda bulunma durumları için ortak fikirlere sahip olduğu, öğretmenlerin sigara içme, okul kurallarına uymama ve kötü beslenmeyi; öğrencilerin ise, sigara içme, okulda şiddet-kavga etme, kötü beslenme ve okuldan kaçmayı en çok gözlenen riskli davranış olarak belirttiklerini saptamıştır.

Kaya vd. (2019) yaptıkları çalışmada, lise öğrencilerinde riskli davranışlar ve oyun bağımlılığını incelemiştir. Çalışmaya Van ilinden 450 öğrenci katılmıştır. Çalışma sonucunda erkeklerin daha fazla riskli davranışlar gösterme eğiliminde olduğu görülmüştür. Lise türleri arasında fen liseleri daha az düzeyde riskli davranış sergileme eğiliminde olduğu saptanmıştır.

Öngören (2020) yapmış olduğu çalışmada ergenlikte öznel iyi oluş ile riskli davranışlar arasındaki ilişkiye incelemiştir. Yapılan bu araştırmaya 14-19 yaş aralığındaki 4225 öğrenci dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda bireyin iyi olması ve riskli davranışlar açısından sadece öz kıyım eğilimi ve anti sosyal davranışlar arasında bir bağlantı olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, araştırmanın çalışma grubuna, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ve ortaya çıkan bulguların nasıl raporlaştırıldığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada 14-18 yaş aralığındaki ergenlerin benliklerini algılama şekilleri ve kaygı düzeyleri ile riskli davranışlarda bulunma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki farklılığın varlığını ve düzeyini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (İlhan ve Çetin,2004).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Van İli merkez ilçelerinde ikamet eden 14-18 yaş arası ergen bireyleri kapsamaktadır. Örneklem grubu Van İlindeki özel ve devlet liselerinden 98.420 lise öğrencisi arasından amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 384 öğrenciden oluşmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemi detaylı şekilde araştırma yapabilmek için araştırmanın amacı doğrultusunda bilgi açısından zengin durumların tercih edilmesidir. (Büyüköztürk,2012).

Evren ve Örneklem

Tablo 1.

Ergenlerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş		
15 yaş	111	28,91
16 yaş	77	20,05
17 yaş	137	35,68
18 yaş	59	15,36
Cinsiyet		
Kadın	226	58,85
Erkek	158	41,15
Kardeş sayısı		
1-2 kardeş	30	7,81
3-4 kardeş	164	42,71

5 ve üzeri	190	49,48
Doğum sırası		
İlk çocuk	121	31,51
Ortanca	205	53,39
Son çocuk	58	15,10
Gelir durumu		
Düşük	31	8,07
Orta	188	48,96
İyi	165	42,97
Ebeveyn birlikteliği		
Birlikte	367	95,57
Boşanmış	17	4,43
Çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba		
Var	117	30,47
Yok	267	69,53
Anne eğitim durumu		
Okul gitmemiş	78	20,31
İlköğretim	190	49,48
Lise	61	15,89
Üniversite	55	14,32
Baba eğitim durumu		
Okul gitmemiş	17	4,43
İlköğretim	179	46,61
Lise	91	23,70
Üniversite	97	25,26
Kronik hastalık		6,77
Var	26	
Yok	358	93,23
Doğumsal hastalık		
Var	10	2,60
Yok	374	97,40

Araştırmaya alınan ergenlerin %28,91'inin 15 yaşında, %20,05'inin 16, %35,68'sinin 17 ve %15,36'sinin 18 yaşında olduğu, %58,85'inin kadın olduğu, %42,71'inin 4-5 kardeş ve %49,48'inin 5 ve üzeri kardeşi olduğu, %31,51'inin ilk çocuk, %53,39'unun ortanca ve %15,10'unun son çocuk olduğu, %48,96'sını ailesinin gelir durumun orta ve %42,97'sinin iyi olduğu belirlenmiştir. Ergenlerin %95,57'sinin ebeveynlerinin birlikte olduğu, %30,47'sinin çekirdek aile bireyleri dışında başka akrabalarıyla da beraber yaşadığı, %20,31'inin annesinin okula gitmediği, %49,48'inin ilköğretim, %15,89'unun lise ve %14,32'sinin üniversite

mezunu olduğu belirlenmiştir. Ergenlerin %93,23'ünün herhangi bir kronik hastalığının ve %97,40'ının doğumsal hastalığının olmadığı görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan formda katılımcılara; yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk olduğu, aile gelir durumu, sürekli bir hastalığı, beraber yaşanılan aile dışında sosyal desteğini hissettiği akraba veya dostların varlığının olup olmadığı, doğumsal hastalık durumu, anne-babanın beraber olma durumu, annenin ve babanın eğitim durumu sorulmuştur. Hazırlanan formda toplam 11 soru bulunmaktadır.

Depresyon Anksiyete ve Stres Ölçeği DASS-42 (Lise):

Lovibond ve Lovibond (1995) tarafından geliştirilmiştir. DASS-42'nin orijinal form iç tutarlık güvenirlik katsayıları depresyon için .96, anksiyete için .89 ve stres için .93 olarak tespit edilmiştir. Test-tekrar test çalışmasında ise ölçeğin sekiz hafta arayla örnekleme tekrar dağıtılması sonucunda belirlenen test-tekrar-test güvenirlik katsayısı .48 olarak bulunmuştur. Türkçe'ye çevirisi Bilgel ve Bayram (2010) tarafından yapılmıştır. DASS-42'nin Türkçe formu için iç tutarlık güvenirlik katsayıları çöküntü için .92, kaygı için .86 ve stres için .88 olarak saptanmıştır. Ölçeğin, 14 maddesi çöküntü, 14 maddesi kaygı ve 14 maddesi stres olmak üzere toplam 42 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, dört basamaklı Likert tipi bir ölçektir ve maddeler 1 ile 4 arasında (1=hiçbir zaman, 2=bazen ve ara sıra, 3=oldukça sık, 4=her zaman) değerlendirilmektedir (Çutuk ve Kaya,2018).

Ergenler İçin Benlik Algısı Profili (EİBAP):

Ergenler için benlik algısı profili ölçeği Harter (1988) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 9 alt ölçekten ve her bir alt ölçekte de 5 maddeden oluşmaktadır. Bu alt ölçekler; 1-Eğitsel yeterlilik (ScholasticCompetence): Eğitsel başarı açısından, ergenlik dönemindeki bireylerin kendilerine ait yetenek ve yeterliliklerine yönelik değerlendirme şekillerini saptamayı amaçlamaktadır. Örneğin, ergenlik dönemindeki bireylerin sınıf içi etkinliklerde ne düzeyde başarı gösterebildiklerini ve biri diğerinin ne kadar zeki olduğunu saptıyor.

- 2- Sosyal Kabul (SocialAcceptance): Ergenlik dönemindeki bireyin hangi düzeye kadar yaşlıları tarafından kabullenildiğini, tanınan, tercih edilen ve sevilmesi basit bir birey olup olmadığını saptamayı amaçlamaktadır.
- 3- Atletik Yeterlilik (AthleticCompetence): Ergenlik dönemindeki bireyin spor dallarındaki atletik becerisine ve uygunluğuna yönelik değerlendirmesini saptamayı amaçlamaktadır.
- 4- Fiziksel Görünüm (PhysicalAppearance): Ergenlik dönemindeki bireyin fiziksel özellikleri ile ilgili ne düzeyde kendini kabullendiği, vücudunu ne düzeyde beğendiğini, kendisinin hangi düzeyde iyi gördüğünü saptamayı amaçlar.
- 5- Mesleki Yeterlilik (JobCompotence): Ergenlik dönemindeki bireyin mesleğe yönelik yeteneklere hangi düzeyde sahip olduğuna yönelik değerlendirmesi, yarı zamanlı işlerde ne düzeyde başarı göstermeye hazır olduğuna ve kendisine ait işlerde ne düzeyde başarı sağlayacağına yönelik duygularını tespit etmeyi amaçlar.
- 6- Romantik İleti (RomanticAppeal): Ergenlik dönemindeki bireylerin ilgi duydukları insanlara yönelik duygusal anlamda cezbedici olup olmadıklarına göre duygularını ve değerlendirmelerini, beraber olmak istedikleri karşı cinsten yaşlıları ile birliktelik yaşamaları durumunda keyifli, farklı olup olmadıklarına yönelik değerlendirmelerini saptamayı amaçlamaktadır.
- 7- Davranışsal İdare ((BehavioralConduct): Ergenlik dönemindeki bireyin bir başka ergene göre hareketlerini ne düzeyde sevdiğini, ne düzeyde doğru şekilde hareket ettiğini, olması gereken şekilde hareket etmeyi ve tehlikeli durumlardan ne düzeyde uzak durduğunu tespit etmeyi amaçlar.
- 8- Yakın Arkadaşlık (Close Friendship): Ergenlik dönemindeki bireyin kendine ait düşünce ve sırlarını söyleyebildiği yakın dostluklar kurma becerisine yönelik değerlendirme şeklini saptamayı amaçlar.
- 9- Genel Öz-değer (Global Self-Worth): Ergenlik dönemindeki bireyin kendisini bir birey olarak ne düzeyde kabul ettiği, birinin başkasına göre hayatını devam ettirmekten mutlu olma düzeyini ve genel durumdan memnun kalıp kalmadığını saptamayı amaçlar. Bu şekilde, alana özgü uygunluk ve hakim olmaktan başka, kişinin yalnızca kendi değerinin genel değerlendirilmesi incelenmektedir. Aracın bir puanlama anahtarı vardır. Puanlar 1 ile 4 arasındadır. 1 puan düşük, 4 puan ise yüksek düzeyde benlik algısına işaret etmektedir. Ölçeğin madde analizine dayalı olarak hesaplanan iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin tamamı için .88 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda iç

tutarlılık kat sayılarının yakın arkadaşlık faktörü için 0.77, atletik yeterlilik faktörü için 0.74, fiziksel görünüm faktörü için 0.73, mesleki yeterlilik faktörü için 0.67, romantik ileti faktörü için 0.54 ve davranışsal idare faktörü için 0.54 olduğu görülmüştür.

Ölçeğin Türkçe'ye çeviri ve kültür uyarlaması ile geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Şekercioğlu (2001) tarafından yapılmıştır. Türkçe formun güvenilirlik katsayısı .84 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ölçeğin madde analizine bağlı olarak hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin bütünü için .88 olarak saptanmıştır.

Ölçeğin Türkçe formunda iç tutarlılık kat sayılarının yakın arkadaşlık faktörü için 0.77, atletik yeterlilik faktörü için 0.74, fiziksel görünüm faktörü için 0.73, mesleki yeterlilik faktörü için 0.67, romantik ileti faktörü için 0.54 ve davranışsal idare faktörü için 0.54 olduğu belirtilmiştir (Şekercioğlu ve Güzeller, 2012).

Riskli Davranışlar Ölçeği (Lise Formu):

Gençtanırım-Kuru (2010) tarafından ortaöğretim öğrencilerindeki riskli davranışları belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi, okul terki, beslenme alışkanlıkları olmak üzere altı boyuttan meydana gelmektedir. RDÖ, 36 maddeden oluşan, beşli derecelendirmeli (5= kesinlikle uygun, 4= uygun, 3= kısmen uygun, 2= uygun değil, 1= kesinlikle uygun değil) kendini değerlendirme şeklinde bir ölçektir. Antisosyal davranışların iç tutarlılık katsayısı .79, alkol kullanımı .87, sigara kullanımı .87, intihar eğilimi .70, beslenme alışkanlıkları .70 ve okul terki .83'tür. RDÖ' nün geneli için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach α)= .91 olarak saptanmıştır (Gençtanırım ve Kuru, 2010).

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmanın verilerinin istatistik analizinde, SPSS 26.0 istatistik paket programı ve AMOS 26.0 yazılımları kullanılmıştır.

Ergenlerin riskli davranışlar ölçeği, ergenler için benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanlarının normallik testleri kapsamında Kolmogorov ve Smirnov testi uygulanmış, ölçeklerden alınan puanlara dair çarpıklık ve basıklık katsayıları verilmiş olup, Kolmogorov ve Smirnov testi sonuçlarına göre ölçek puanlarının normal dağılım göstermediği belirlenirken, çarpıklık ve basıklık katsayılarının $\pm 1,5$ arasında olmasından dolayı normal dağılım olduğu kabul edilmiştir (George ve Mallery, 2010).

Ergenlerin ölçeklere verdikleri yanıtların güvenilirliği için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve Riskli Davranışlar Ölçeği için 0,920, Ergenler İçin Benlik Algısı Profili için 0,925 ve Depresyon-Anksiyete-Stres ölçeği için 0,968 bulunmuştur. Ergenlerin sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesinde frekans analizi uygulanırken, Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres ölçeği puanları için betimleyici istatistikler gösterilmiştir. Ergenlerin riskli davranışlar ölçeği, ergenler için benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanlarının normallik testleri kapsamında Kolmogorov ve Smirnov testi uygulanmış, ölçeklerden alınan puanlara dair çarpıklık ve basıklık katsayıları verilmiş olup, bu bağlamda ergenlerin sosyo-demografik özelliklerine göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler İçin Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında t testi ve ANOVA uygulanmış, ileri analiz olarak Tukey testi kullanılmıştır.

Bazı karşılaştırmalarda bağımsız değişkendeki gözlenen değer sayısı 30'un altında olduğundan dolayı Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testi gibi nonparametrik testler kullanılmıştır. Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler İçin Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının arasındaki korelasyonlar için Pearson testi uygulanmıştır. Ergenlerin Ergenler İçin Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının Riskli Davranışlar Ölçeği puanlarını yordama durumu yapısal eşitlik modellemesiyle incelenmiştir.

Tablo 2.

Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Normallik Testleri

	Kolmogorov-Smirnov				
	İstatistik	Sd	P	Çarpıklık	Basıklık
RDÖ-Antisosyal davranışlar	0,135	384	0,000	1,036	0,774
RDÖ-Alkol kullanımı	0,439	384	0,000	1,481	1,444
RDÖ-Sigara kullanımı	0,295	384	0,000	1,454	0,848
RDÖ-İntihar eğilimi	0,068	384	0,000	-0,165	-0,183
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	0,077	384	0,000	0,023	-0,417
RDÖ-Okul terki	0,229	384	0,000	1,938	3,984
Riskli Davranışlar Ölçeği	0,160	384	0,000	1,698	3,555
EBAP-Yakın arkadaşlık	0,109	384	0,000	-1,064	1,406
EBAP-Atletik yeterlilik	0,114	384	0,000	-0,777	0,212
EBAP-Fiziksel görünüm	0,161	384	0,000	-0,868	-0,025
EBAP-Mesleki yeterlilik	0,140	384	0,000	-0,660	-0,143
EBAP-Romantik ileti	0,161	384	0,000	-0,823	-0,161
EBAP-Davranışsal idare	0,145	384	0,000	-0,710	0,055
Ergenler için Benlik Algısı Profili	0,086	384	0,000	-0,771	0,804
DAS-Depresyon	0,082	384	0,000	0,398	-0,807
DAS-Anksiyete	0,073	384	0,000	0,515	-0,419
DAS-Stres	0,040	384	0,179	0,122	-0,653

Tablo 2.'de ergenlerin riskli davranışlar ölçeği, ergenler için benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanlarının normallik testleri kapsamında Kolmogorov ve Smirnov testi uygulanmış, ölçeklerden alınan puanlara dair çarpıklık ve basıklık katsayıları verilmiş olup, Kolmogorov ve Smirnov testi sonuçlarına göre ölçek puanlarının normal dağılım göstermediği belirlenirken, çarpıklık ve basıklık katsayılarının $\pm 1,5$ arasında olmasından dolayı normal dağılım olduğu kabul edilmiştir. Bu bağlamda ergenlerinsosyo-demografik özelliklerine göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler İçin Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında t testi ve ANOVA uygulanmış, ileri analiz olarak Tukey testi kullanılmıştır. Bazı karşılaştırmalarda bağımsız değişkendeki gözlenen değer sayısı

30'un altında olduğundan dolayı Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testi gibi nonparametrik testler kullanılmıştır. Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler İçin Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının arasındaki korelasyonlar için Pearson testi uygulanmıştır. Ergenlerin Ergenler İçin Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının Riskli Davranışlar Ölçeği puanlarını yordama durumu yapısal eşitlik modellemesiyle incelenmiştir.

Çalışma Planı

Araştırmaya başlamadan önce çalışmada kullanılacak olan ölçekler belirlenerek izin alındı. Yakın Doğu Üniversitesi'nin tez öneri formu doldurularak etik kurula gönderildi. Etik kuruldan YDÜ/SB/2022/1313 olan karar sayılı izin alındı. Daha sonra veli onam formu araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin velilerine gönderilerek çalışmanın uygulanmasına yönelik ailelerden izin alındı. Alınan veli onam formu ve diğer gerekli evraklar ile Van İl Milli Eğitim Müdürlüğünden çalışmaya yönelik izin alındı. Ve verileri toplamak için anketler Van İlinin Tuşba İlçesindeki özel fen lisesi, özel Anadolu lisesi ve devlet liselerindeki 384 öğrenciye uygulandı. Elde edilen veriler SPSS 26.0 ve AMOS 26.0 programına girilerek analizleri yapıldı.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde çalışma sorularına yönelik toplanan veriler ışığında ulaşılan bulgulara değinilmektedir.

Tablo 3.

Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları

	n	\bar{x}	S	Min	Max
RDÖ-Antisosyal davranışlar	384	14,65	5,82	7	35
RDÖ-Alkol kullanımı	384	9,80	4,55	7	26
RDÖ-Sigara kullanımı	384	8,92	4,41	6	21
RDÖ-İntihar eğilimi	384	12,59	3,72	4	20
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	384	14,11	4,75	5	25
RDÖ-Okul terki	384	11,29	5,79	7	35
Riskli Davranışlar Ölçeği	384	70,86	22,53	36	170
EBAP-Yakın arkadaşlık	384	25,30	5,19	8	32
EBAP-Atletik yeterlilik	384	15,69	3,57	5	20
EBAP-Fiziksel görünüm	384	9,43	2,55	3	12
EBAP-Mesleki yeterlilik	384	9,12	2,40	3	12
EBAP-Romantik ileti	384	9,38	2,51	3	12
EBAP-Davranışsal idare	384	12,48	2,78	4	16
Ergenler için Benlik Algısı Profili	384	81,40	14,77	26	104
DAS-Depresyon	384	16,95	11,63	0	42
DAS-Anksiyete	384	14,32	9,80	0	41
DAS-Stres	384	18,95	10,29	0	42

Tablo 3.'te araştırmaya dahil olan ergenlerin riskli davranışlar ölçeği, ergenler için benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanları için saptanan betimleyişi istatistikler verilmiştir.

Ergenler Riskli Davranışlar Ölçeği toplamından $\bar{x}=70,86\pm 22,53$ puan alırken, RDÖ-Antisosyal davranışlardan $\bar{x}=14,65\pm 5,82$ puan, RDÖ-Alkol kullanımından $\bar{x}=9,80\pm 4,55$ puan, RDÖ-Sigara kullanımından $\bar{x}=8,92\pm 4,41$ puan, RDÖ-İntihar

eğiliminden $\bar{x}=12,59\pm3,72$ puan, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından $\bar{x}=14,11\pm4,75$ puan ve RDÖ-Okul terkinden $\bar{x}=11,29\pm5,79$ puan almıştır.

Ergenler ergenler için benlik algısı profili toplamından $\bar{x}= 81,40\pm14,77$ puan, EİBAP-Yakın arkadaşlıktan $\bar{x}=25,30\pm5,19$ puan, EİBAP-Atletik yeterlilikten $\bar{x}=15,69\pm3,57$ puan, EİBAP-Fiziksel görünümünden $\bar{x}=9,43\pm2,55$ puan, EİBAP-Mesleki yeterlilikten $\bar{x}=9,12\pm2,51$ puan, EİBAP-Romantik iletiden $\bar{x}=9,38\pm2,51$ puan ve EİBAP-Davranışsal idareden $\bar{x}=12,48\pm2,78$ puan almıştır.

Ergenler DAS-Depresyondan $\bar{x}=16,95\pm11,63$ puan, DAS-Anksiyeteden $\bar{x}=14,32\pm9,80$ puan ve DAS-Stresten $\bar{x}=18,95\pm10,29$ puan aldıkları belirlenmiştir.

Tablo 4.

Ergenlerin Yaşına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Yaş	N	\bar{x}	S	Min	Max	F	P	Fark
	15 yaş	111	15,16	6,32	7	32	3,082	0,027*	1-3
RDÖ-	16 yaş	77	15,99	5,65	7	31			1-4
Antisosyal	17 yaş	137	13,96	5,63	7	35			2-3
davranışlar	18 yaş	59	13,51	5,14	7	34			2-4
	15 yaş	111	9,71	4,23	7	23	2,694	0,046*	3-4
	16 yaş	77	10,29	4,99	7	23			
RDÖ-Alkol	17 yaş	137	9,09	3,95	7	23			
kullanımı	18 yaş	59	10,95	5,53	7	26			
	15 yaş	111	8,82	4,44	6	21	2,265	0,081	
	16 yaş	77	8,74	4,26	6	21			
RDÖ-Sigara	17 yaş	137	8,52	4,10	6	21			
kullanımı	18 yaş	59	10,25	5,06	6	21			
	15 yaş	111	12,85	3,72	4	20	0,498	0,684	
	16 yaş	77	12,56	3,87	4	20			
RDÖ-İntihar	17 yaş	137	12,31	3,38	4	20			
eğilimi	18 yaş	59	12,81	4,31	4	20			
	15 yaş	111	14,34	4,80	5	25	0,539	0,656	
	16 yaş	77	14,53	4,73	5	25			
	17 yaş	137	13,81	4,55	5	23			
RDÖ-Beslenme									
alışkanlıkları	18 yaş	59	13,83	5,19	5	25			
	15 yaş	111	11,04	5,76	7	35	0,959	0,412	
	16 yaş	77	12,12	6,22	7	35			
RDÖ-	17 yaş	137	10,85	5,57	7	35			
Okul terki	18 yaş	59	11,69	5,75	7	35			
Riskli	15 yaş	111	71,92	19,85	41	134	1,638	0,180	
Davranışlar	16 yaş	77	74,22	21,82	36	140			
Ölçeği	17 yaş	137	68,55	18,32	37	135			

	18 yaş	59	73,05	19,96	40	148		
	15 yaş	111	24,86	5,51	8	32	0,755	0,520
EBAP-	16 yaş	77	25,36	5,34	10	32		
Yakın	17 yaş	137	25,78	5,07	8	32		
arkadaşlık	18 yaş	59	24,95	4,67	11	32		
	15 yaş	111	15,53	3,48	5	20	0,871	0,456
EBAP-	16 yaş	77	16,27	3,74	5	20		
Atletik	17 yaş	137	15,58	3,59	5	20		
yeterlilik	18 yaş	59	15,47	3,49	5	20		

* $p < 0,05$

Tablo 4.

Ergenlerin Yaşına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları (Devam).

	Yaş	N	\bar{x}	s	Min	Max	F	P
EBAP- Fiziksel görünüm	15 yaş	111	9,29	2,61	3	12	0,209	0,890
	16 yaş	77	9,52	2,84	3	12		
	17 yaş	137	9,52	2,43	3	12		
	18 yaş	59	9,37	2,38	3	12		
EBAP- Mesleki yeterlilik	15 yaş	111	8,80	2,58	3	12	1,304	0,273
	16 yaş	77	9,01	2,40	3	12		
	17 yaş	137	9,32	2,33	3	12		
	18 yaş	59	9,41	2,21	3	12		
EBAP- Romantik ileti	15 yaş	111	8,90	2,74	3	12	2,077	0,103
	16 yaş	77	9,74	2,24	3	12		
	17 yaş	137	9,48	2,46	3	12		
	18 yaş	59	9,56	2,40	3	12		
EBAP- Davranışsal idare	15 yaş	111	12,29	2,96	4	16	0,613	0,607
	16 yaş	77	12,51	2,58	6	16		
	17 yaş	137	12,72	2,66	4	16		
	18 yaş	59	12,27	2,99	4	16		
Ergenler için Benlik Algısı Profili	15 yaş	111	79,67	15,10	26	104	0,849	0,468
	16 yaş	77	82,42	14,61	40	104		
	17 yaş	137	82,39	15,22	26	104		
	18 yaş	59	81,03	13,20	51	104		
DAS-Depresyon	15 yaş	111	16,73	12,36	0	42	0,791	0,500
	16 yaş	77	18,56	11,84	0	42		
	17 yaş	137	16,81	10,86	0	42		
	18 yaş	59	15,56	11,70	0	39		
DAS-Anksiyete	15 yaş	111	14,32	10,39	0	38	0,536	0,658
	16 yaş	77	15,47	9,70	0	40		
	17 yaş	137	13,69	9,43	0	41		

DAS-Stres	18 yaş	59	14,29	9,79	0	40		
	15 yaş	111	20,04	10,13	1	42	1,322	0,267
	16 yaş	77	19,84	10,17	0	42		
	17 yaş	137	18,31	10,13	0	42		
	18 yaş	59	17,25	11,02	0	41		

Tablo 4.'te ergenlerin yaşına göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırmasına ait ANOVA sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin yaşa göre Riskli Davranışlar Ölçeğindeki RDÖ-Antisosyal davranışlardan ve RDÖ-Alkol kullanımından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). 15 ve 16 yaşındaki ergenlerin RDÖ-Antisosyal davranışlardan aldıkları puanları 17 ve 18 yaş öğrencilere göre fazladır. Ayrıca 18 yaş öğrencilerin RDÖ-Alkol kullanımından aldıkları puanlar 17 yaşa göre fazladır. Ergenlerin yaşa göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından ve RDÖ-Okul terkinden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p<0,05$).

Ergenlerin yaşa göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Ergenlerin yaşa göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 5.

Ergenlerin Cinsiyetine Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	s	T	P
RDÖ-Antisosyal davranışlar	Kadın	226	14,10	5,54	-2,220	0,027*
	Erkek	158	15,43	6,14		
RDÖ-Alkol kullanımı	Kadın	226	8,28	3,17	-8,522	0,000*
	Erkek	158	11,97	5,29		
RDÖ-Sigara kullanımı	Kadın	226	7,65	3,16	-7,160	0,000*
	Erkek	158	10,73	5,24		
RDÖ-İntihar eğilimi	Kadın	226	12,94	3,53	2,207	0,028*
	Erkek	158	12,09	3,95		
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Kadın	226	14,51	4,57	1,986	0,048*
	Erkek	158	13,54	4,97		
RDÖ-Okul terki	Kadın	226	10,39	4,81	-3,673	0,000*
	Erkek	158	12,56	6,76		
Riskli Davranışlar Ölçeği	Kadın	226	67,88	15,72	-4,201	0,000*
	Erkek	158	76,32	23,67		
EBAP-Yakın arkadaşlık	Kadın	226	25,70	5,22	1,797	0,073
	Erkek	158	24,73	5,11		
EBAP-Atletik yeterlilik	Kadın	226	15,94	3,51	1,647	0,100
	Erkek	158	15,33	3,64		
EBAP-Fiziksel görünüm	Kadın	226	9,59	2,48	1,502	0,134
	Erkek	158	9,20	2,64		
EBAP-Mesleki yeterlilik	Kadın	226	9,17	2,45	0,489	0,625
	Erkek	158	9,05	2,33		
EBAP-Romantik ileti	Kadın	226	9,28	2,54	-0,924	0,356
	Erkek	158	9,52	2,46		
EBAP-Davranışsal idare	Kadın	226	12,58	2,73	0,824	0,410
	Erkek	158	12,34	2,86		
Ergenler için Benlik Algısı Profili	Kadın	226	82,26	14,81	1,367	0,173
	Erkek	158	80,17	14,67		
DAS-Depresyon	Kadın	226	18,72	11,57	3,636	0,000*
	Erkek	158	14,41	11,27		
DAS-Anksiyete	Kadın	226	15,50	9,88	2,846	0,005*
	Erkek	158	12,63	9,48		
DAS-Stres	Kadın	226	20,60	10,12	3,810	0,000*
	Erkek	158	16,60	10,10		

* $p < 0,05$

Tablo 5.'te ergenlerin cinsiyetine göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırmasına ait bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin cinsiyetine göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından ve RDÖ-Okul terkinden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Erkek ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından ve RDÖ-Okul terkinden aldıkları puanlar kadın öğrencilerden fazladır.

Araştırma örneğine dahil edilen ergenlerin cinsiyetine göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p>0,05$).

Kadın ve erkek ergenlerin DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanlar erkeklerden fazladır.

Tablo 6.

Ergenlerin Kardeş Sayısına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Kardes sayısı	N	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
RDÖ-	1-2 kardes	30	18.67	6.69	10	35	8.891	0.000*	1-2
	3-4 kardes	164	14.72	5.84	7	34			1-3
Antisosyal	5 ve üzeri	190	13.95	5.41	7	33			
RDÖ-Alkol	1-2 kardes	30	12.50	6.39	7	26	5.912	0.003*	1-2
	3-4 kardes	164	9.52	4.30	7	23			
kullanımı	5 ve üzeri	190	9.61	4.30	7	23			1-3
RDÖ-Sigara	1-2 kardes	30	11.90	5.43	6	21	8.013	0.000*	1-2
	3-4 kardes	164	8.48	4.04	6	21			1-3
kullanımı	5 ve üzeri	190	8.83	4.38	6	21			
RDÖ-İntihar	1-2 kardes	30	12.97	3.76	7	19	1.182	0.308	
	3-4 kardes	164	12.87	3.60	4	20			
eğilimi	5 ve üzeri	190	12.30	3.82	4	20			
RDÖ-Beslenme	1-2 kardes	30	15.17	4.81	7	25	4.274	0.015*	1-3
	3-4 kardes	164	14.73	4.45	5	25			
alışkanlıkları	5 ve üzeri	190	13.41	4.92	5	25			
RDÖ-	1-2 kardes	30	12.90	6.02	7	25	1.325	0.267	
	3-4 kardes	164	11.04	5.70	7	35			
Okul terki	5 ve üzeri	190	11.25	5.82	7	35			
Riskli	1-2 kardes	30	84.10	22.51	45	134	7.436	0.001*	1-2
	3-4 kardes	164	71.35	19.26	36	148			1-3
Davranışlar	5 ve üzeri	190	69.34	19.17	38	140			
EBAP-	1-2 kardes	30	25.30	6.49	8	32	1.106	0.332	
	3-4 kardes	164	25.74	5.15	8	32			
Yakın	5 ve üzeri	190	24.92	4.99	8	32			
EBAP-	1-2 kardes	30	15.97	4.06	5	20	0.126	0.881	
	3-4 kardes	164	15.62	3.46	5	20			
Atletik	5 ve üzeri	190	15.71	3.60	5	20			
EBAP-	1-2 kardes	30	9.50	2.85	3	12	0.770	0.464	
	3-4 kardes	164	9.24	2.78	3	12			
Fiziksel	5 ve üzeri	190	9.58	2.28	3	12			
EBAP-	1-2 kardes	30	9.13	2.56	3	12	0.358	0.700	
	3-4 kardes	164	9.24	2.35	3	12			
Mesleki	5 ve üzeri	190	9.02	2.43	3	12			
EBAP-	1-2 kardes	30	9.97	2.44	3	12	0.906	0.405	
	3-4 kardes	164	9.31	2.47	3	12			
Romantik	5 ve üzeri	190	9.34	2.54	3	12			
EBAP-	1-2 kardes	30	13.00	3.31	4	16	0.980	0.376	
	3-4 kardes	164	12.29	2.76	4	16			
Davranışsal	5 ve üzeri	190	12.56	2.71	6	16			
Ergenler için	1-2 kardes	30	82.87	18.86	26	104	0.179	0.836	
	3-4 kardes	164	81.45	14.55	26	104			
Benlik Algısı	5 ve üzeri	190	81.13	14.29	40	104			
DAS-Depresyon	1-2 kardes	30	19.23	12.37	0	42	0.855	0.426	
	3-4 kardes	164	16.30	11.48	0	42			
	5 ve üzeri	190	17.14	11.65	0	42			
DAS-Anksiyete	1-2 kardes	30	16.73	11.07	0	41	1.032	0.357	
	3-4 kardes	164	14.29	9.86	0	38			
	5 ve üzeri	190	13.97	9.55	0	40			
DAS-Stres	1-2 kardes	30	22.83	10.29	0	42	2.677	0.070	
	3-4 kardes	164	19.11	10.41	0	42			
	5 ve üzeri	190	18.21	10.10	0	40			

* $p < 0,05$

Ergenlerin kardeş sayısına göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırmasında kullanılan ANOVA sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir. Ergenlerinkardeş sayısına göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından ve RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Kardeş sayısı 1-2 olan öğrencilerin Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından ve RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanlar diğer öğrencilerden fazladır. Ergenlerin kardeş sayısına Riskli Davranışlar Ölçeğindeki RDÖ-İntihar eğiliminden ve RDÖ-Okul terkenden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p<0,05$).

Ergenlerin kardeş sayısına göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Araştırmaya dahil edilen ergenlerin kardeş sayısına göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 7.

Ergenlerin Doğum Sırasına Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Doğum	N	\bar{x}	s	Mi	Ma	F	p	Far
RDÖ-	İlk çocuk	12	16.3	6.35	7	35	8.09	0.000	1-2
	Ortanca	20	13.9	5.34	7	34			1-3
Antisosyal RDÖ-Alkol	Son çocuk	58	13.6	5.60	7	33	4.49	0.012	1-2
	İlk çocuk	12	10.6	5.26	7	26			
kullanımı RDÖ-Sigara	Ortanca	20	9.17	4.06	7	23	3.82	0.023	1-2
	Son çocuk	58	10.2	4.30	7	23			
kullanımı RDÖ-İntihar	İlk çocuk	12	9.74	4.70	6	21	2.12	0.121	
	Ortanca	20	8.37	4.11	6	21			
eğilimi RDÖ-Beslenme	Son çocuk	58	9.16	4.57	6	20	3.55	0.030	1-2
	İlk çocuk	12	15.0	4.44	5	25			
RDÖ-	Son çocuk	58	13.6	5.15	5	25	0.46	0.629	
	İlk çocuk	12	11.7	6.06	7	34			
Okul terki Riskli	Ortanca	20	11.0	5.57	7	35	6.75	0.001	1-2
	Son çocuk	58	11.1	6.00	7	35			
Davranışlar EBAP-	İlk çocuk	12	76.6	20.9	44	134	0.06	0.942	1-3
	Ortanca	20	68.5	19.1	36	148			
Yakın EBAP-	Son çocuk	58	70.0	17.7	40	135	0.46	0.631	
	İlk çocuk	12	25.1	5.97	8	32			
Atletik EBAP-	Ortanca	20	25.3	4.91	8	32	0.15	0.855	
	Son çocuk	58	25.2	4.43	13	32			
Fiziksel EBAP-	İlk çocuk	12	15.7	3.74	5	20	0.56	0.571	
	Ortanca	20	15.7	3.45	5	20			
Mesleki EBAP-	Son çocuk	58	15.2	3.67	5	20	0.84	0.429	
	İlk çocuk	12	9.50	2.68	3	12			
Romantik EBAP-	Ortanca	20	9.43	2.51	3	12	0.38	0.682	
	Son çocuk	58	9.28	2.45	3	12			
Davranışsal Ergenler için	İlk çocuk	12	8.93	2.73	3	12	0.03	0.968	
	Ortanca	20	9.22	2.22	3	12			
Benlik Algısı DAS-	Son çocuk	58	9.16	2.33	3	12	0.38	0.682	
	İlk çocuk	12	9.62	2.65	3	12			
Depresyon DAS-Anksiyete	Ortanca	20	9.25	2.39	3	12	1.49	0.225	
	Son çocuk	58	9.33	2.60	3	12			
DAS-Stres	İlk çocuk	12	12.6	3.01	4	16	3.42	0.034	1-3
	Ortanca	20	12.3	2.67	4	16			
	Son çocuk	58	12.6	2.71	6	16			
	İlk çocuk	12	81.5	16.7	26	104			
	Ortanca	20	81.4	13.5	26	104			
	Son çocuk	58	80.9	14.7	40	104			
	İlk çocuk	12	17.6	12.3	0	42			
	Ortanca	20	16.8	11.6	0	42			
	Son çocuk	58	16.0	10.1	0	42			
	İlk çocuk	12	15.4	10.8	0	41			
	Ortanca	20	14.0	9.67	0	40			
	Son çocuk	58	12.8	7.69	0	28			
	İlk çocuk	12	20.8	10.1	0	42			
	Ortanca	20	18.4	10.5	0	42			
	Son çocuk	58	16.9	9.00	1	39			

* $p < 0,05$

Tablo 7.'de araştırmaya katılan ergenlerin doğum sırasına göre Riskli Davranışlar leği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres leği puanlarının karşılaştırmasına dair ANOVA sonuçlarına değinilmiştir.

Ergenlerin doğum sırasına göre Riskli Davranışlar leği genelinden ve ölçekteki RD-Antisosyal davranışlardan, RD-Alkol kullanımından, RD-Sigara kullanımından ve RD-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). İlk ocuk olan ergenlerin Riskli Davranışlar leği genelinden ve ölçekteki RD-Antisosyal davranışlardan, RD-Alkol kullanımından, RD-Sigara kullanımından ve RD-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanlar son ocuk olan ergenlerden fazladır. Ayrıca ilk ocuk olan ergenlerin RD-Alkol kullanımından ve RD-Sigara kullanımından aldıkları puanlar ortanca ocuk olanlardan fazladır. Araştırmaya alınan doğum sırasına Riskli Davranışlar leğindeki RD-İntihar eğiliminden ve RD-Okul terkenden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p<0,05$).

Ergenlerin doğum sırasına göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Ergenlerin doğum sırasına göre DAS-Depresyondan ve DAS-Anksiyeteden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).Ergenlerin doğum sırasına göre DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır($p<0,05$). İlk ocuk olan ergenlerin DAS-Stresten aldıkları puanlar son ocuk olanlara göre fazladır.

Tablo 8.

Ergenlerin Gelir Düzeyine Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Gelir	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
RDÖ-	Düşük	31	12.74	5.39	7	28	4.459	0.012*	1-3
Antisosyal	Orta	188	14.15	5.35	7	34			
	İyi	165	15.56	6.28	7	35			
RDÖ-Alkol	Düşük	31	9.45	4.15	7	22	1,800	0,167	
kullanımı	Orta	188	9.41	4.21	7	23			
	İyi	165	10.30	4.95	7	26			
RDÖ-Sigara	Düşük	31	8.74	4.06	6	20	0,499	0,608	
kullanımı	Orta	188	8.72	4.37	6	21			
	İyi	165	9.18	4.53	6	21			
RDÖ-İntihar	Düşük	31	12.90	3.57	4	19	0.241	0.786	
eğilimi	Orta	188	12.66	3.69	4	20			
	İyi	165	12.46	3.80	4	20			
RDÖ-Beslenme	Düşük	31	12.74	5.02	5	24	3.517	0.031*	1-3
alışkanlıkları	Orta	188	13.75	4.80	5	25			
	İyi	165	14.78	4.57	5	25			
RDÖ-	Düşük	31	10.61	6.04	7	34	0.634	0.531	
Okul terki	Orta	188	11.09	5.49	7	35			
	İyi	165	11.64	6.08	7	35			
Riskli	Düşük	31	67.19	18.71	50	129	2.697	0.069	
Davranışlar	Orta	188	69.78	19.49	37	148			
	İyi	165	73.93	20.15	36	135			
EBAP-	Düşük	31	24.94	6.14	8	32	0.130	0.878	
Yakın	Orta	188	25.26	5.20	8	32			
	İyi	165	25.42	5.02	8	32			
EBAP-	Düşük	31	15.39	3.64	5	20	0,803	0,449	
Atletik	Orta	188	15.51	3.52	5	20			
	İyi	165	15.95	3.63	5	20			
EBAP-	Düşük	31	9.32	3.03	3	12	0.189	0.828	
Fiziksel	Orta	188	9.37	2.45	3	12			
	İyi	165	9.52	2.58	3	12			
EBAP-	Düşük	31	8.32	2.34	4	12	1.879	0.154	
Mesleki	Orta	188	9.19	2.38	3	12			
	İyi	165	9.19	2.42	3	12			
EBAP-	Düşük	31	9.77	2.50	3	12	0.421	0.656	
Romantik	Orta	188	9.34	2.50	3	12			
	İyi	165	9.35	2.52	3	12			
EBAP-	Düşük	31	12.58	2.60	6	16	0.374	0.688	
Davranışsal	Orta	188	12.36	2.78	4	16			
	İyi	165	12.61	2.83	4	16			
Ergenler için	Düşük	31	80.32	14.93	48	104	0.301	0.740	
Benlik Algısı	Orta	188	81.02	14.87	26	104			
	İyi	165	82.04	14.68	37	104			
DAS-Depresyon	Düşük	31	15.19	12.39	0	41	3,196	0,064	
	Orta	188	18.44	10.87	0	42			
	İyi	165	15.57	12.16	0	42			
DAS-Anksiyete	Düşük	31	14.61	9.91	0	37	4,699	0,010*	1-3
	Orta	188	15.78	9.69	0	41			2-3
	İyi	165	12.61	9.70	0	39			
DAS-Stres	Düşük	31	17.77	10.93	1	40	2.439	0.089	
	Orta	188	20.13	9.61	0	42			
	İyi	165	17.83	10.81	0	40			

* $p < 0,05$

Tablo 8.'de ergenlerin gelir düzeyine göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırmasına ilişkin ANOVA sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden ve RDÖ-Okul terkinden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Ailesinin gelir düzeyi yüksek olan ergenlerin RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanlar ailesinin gelir düzeyi düşük olan ergenlerden fazladır.

Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre DAS-Depresyondan ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark bulunmazken ($p>0,05$), DAS-Anksiyeteden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Ailesinin gelir düzeyi düşük olan ergenlerin DAS-Anksiyeteden aldıkları puanlar ailesinin gelir düzeyi orta ve yüksek olan öğrencilerden fazladır.

Tablo 9.

Ergenlerin Ebeveynlerinin Birliktelik Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Ebeveyn birlikteliği	n	\bar{x}	S	M	SO	Z	P
RDÖ-Antisosyal davranışlar	Birlikte	367	14,67	5,84	13	192,91	-0,335	0,738
	Boşanmış	17	14,18	5,49	12	183,71		
RDÖ-Alkol kullanımı	Birlikte	367	9,80	4,52	7	192,70	-0,183	0,855
	Boşanmış	17	9,65	5,18	7	188,15		
RDÖ-Sigara kullanımı	Birlikte	367	8,88	4,38	6	191,38	-1,004	0,316
	Boşanmış	17	9,65	5,04	8	216,65		
RDÖ-İntihar eğilimi	Birlikte	367	12,55	3,70	12	191,29	-0,993	0,321
	Boşanmış	17	13,47	4,21	13	218,53		
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Birlikte	367	14,08	4,74	15	191,95	-0,450	0,652
	Boşanmış	17	14,71	5,14	14	204,32		
RDÖ-Okul terki	Birlikte	367	11,22	5,82	9	190,38	-1,786	0,074
	Boşanmış	17	12,82	5,02	13	238,29		
Riskli Davranışlar Ölçeği	Birlikte	367	71,21	19,76	67	191,39	-0,913	0,361
	Boşanmış	17	74,47	21,02	70	216,53		
EBAP-Yakın arkadaşlık	Birlikte	367	25,38	5,12	26	193,67	-0,961	0,337
	Boşanmış	17	23,65	6,59	25	167,29		
EBAP-Atletik yeterlilik	Birlikte	367	15,74	3,57	16	194,12	-1,339	0,181
	Boşanmış	17	14,59	3,69	15	157,50		
EBAP-Fiziksel görünüm	Birlikte	367	9,47	2,52	10	193,92	-1,191	0,234
	Boşanmış	17	8,59	3,06	9	161,79		
EBAP-Mesleki yeterlilik	Birlikte	367	9,14	2,40	9	193,16	-0,549	0,583
	Boşanmış	17	8,82	2,46	9	178,24		
EBAP-Romantik ileti	Birlikte	367	9,38	2,50	10	192,32	-0,150	0,881
	Boşanmış	17	9,41	2,76	10	196,38		
EBAP-Davranışsal idare	Birlikte	367	12,53	2,76	13	194,27	-1,467	0,142
	Boşanmış	17	11,53	3,08	12	154,26		
Ergenler için	Birlikte	367	81,62	14,53	82	193,47	-0,797	0,425

Benlik Algısı Profili	Boşanmış	17	76,59	19,05	83	171,53		
	Birlikte	367	16,72	11,61	15	190,26		
DAS-Depresyon	Boşanmış	17	21,82	11,24	18	240,91	-1,840	0,066
	Birlikte	367	14,19	9,79	13	191,10		
DAS-Anksiyete	Boşanmış	17	17,18	9,91	14	222,62	-1,145	0,252
	Birlikte	367	18,84	10,27	19	191,45		
DAS-Stres	Boşanmış	17	21,35	10,76	20	215,15	-0,861	0,389
	Birlikte	367	18,84	10,27	19	191,45		

Tablo 9.'da araştırmaya katılan ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırması için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından ve RDÖ-Okul terkenden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 10.

Ergenlerin Çekirdek Aile Dışında Beraber Yaşayan Akraba Olması Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Beraber yaşayan	n	\bar{x}	S	t	P																																																																																																																																														
RDÖ-Antisosyal davranışlar	Var	117	16,39	6,05	3,968	0,000*																																																																																																																																														
	Yok	267	13,88	5,56			RDÖ-Alkol kullanımı	Var	117	10,55	5,11	2,149	0,032*		Yok	267	9,47	4,25	RDÖ-Sigara kullanımı	Var	117	9,56	5,04	1,886	0,060		Yok	267	8,64	4,08	RDÖ-İntihar eğilimi	Var	117	12,72	3,60	0,432	0,666		Yok	267	12,54	3,78	RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	117	14,50	4,37	1,071	0,285		Yok	267	13,94	4,91	RDÖ-Okul terki	Var	117	12,18	6,06	2,009	0,045*		Yok	267	10,90	5,63	Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*		Yok	267	69,36	18,65	EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267
RDÖ-Alkol kullanımı	Var	117	10,55	5,11	2,149	0,032*																																																																																																																																														
	Yok	267	9,47	4,25			RDÖ-Sigara kullanımı	Var	117	9,56	5,04	1,886	0,060		Yok	267	8,64	4,08	RDÖ-İntihar eğilimi	Var	117	12,72	3,60	0,432	0,666		Yok	267	12,54	3,78	RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	117	14,50	4,37	1,071	0,285		Yok	267	13,94	4,91	RDÖ-Okul terki	Var	117	12,18	6,06	2,009	0,045*		Yok	267	10,90	5,63	Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*		Yok	267	69,36	18,65	EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83										
RDÖ-Sigara kullanımı	Var	117	9,56	5,04	1,886	0,060																																																																																																																																														
	Yok	267	8,64	4,08			RDÖ-İntihar eğilimi	Var	117	12,72	3,60	0,432	0,666		Yok	267	12,54	3,78	RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	117	14,50	4,37	1,071	0,285		Yok	267	13,94	4,91	RDÖ-Okul terki	Var	117	12,18	6,06	2,009	0,045*		Yok	267	10,90	5,63	Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*		Yok	267	69,36	18,65	EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																						
RDÖ-İntihar eğilimi	Var	117	12,72	3,60	0,432	0,666																																																																																																																																														
	Yok	267	12,54	3,78			RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	117	14,50	4,37	1,071	0,285		Yok	267	13,94	4,91	RDÖ-Okul terki	Var	117	12,18	6,06	2,009	0,045*		Yok	267	10,90	5,63	Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*		Yok	267	69,36	18,65	EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																		
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	117	14,50	4,37	1,071	0,285																																																																																																																																														
	Yok	267	13,94	4,91			RDÖ-Okul terki	Var	117	12,18	6,06	2,009	0,045*		Yok	267	10,90	5,63	Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*		Yok	267	69,36	18,65	EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																														
RDÖ-Okul terki	Var	117	12,18	6,06	2,009	0,045*																																																																																																																																														
	Yok	267	10,90	5,63			Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*		Yok	267	69,36	18,65	EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																										
Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	117	75,90	21,61	3,009	0,003*																																																																																																																																														
	Yok	267	69,36	18,65			EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589		Yok	267	25,40	5,33	EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																																						
EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	117	25,09	4,87	-0,541	0,589																																																																																																																																														
	Yok	267	25,40	5,33			EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286		Yok	267	15,82	3,67	EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																																																		
EBAP-Atletik yeterlilik	Var	117	15,39	3,34	-1,068	0,286																																																																																																																																														
	Yok	267	15,82	3,67			EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*		Yok	267	9,64	2,52	EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																																																														
EBAP-Fiziksel görünüm	Var	117	8,95	2,58	-2,461	0,014*																																																																																																																																														
	Yok	267	9,64	2,52			EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373		Yok	267	9,19	2,37	EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																																																																										
EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	117	8,96	2,47	-0,892	0,373																																																																																																																																														
	Yok	267	9,19	2,37			EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819		Yok	267	9,40	2,52	EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																																																																																						
EBAP-Romantik ileti	Var	117	9,33	2,49	-0,229	0,819																																																																																																																																														
	Yok	267	9,40	2,52			EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800		Yok	267	12,51	2,83																																																																																																																																		
EBAP-Davranışsal idare	Var	117	12,43	2,67	-0,253	0,800																																																																																																																																														
	Yok	267	12,51	2,83																																																																																																																																																

Ergenler için	Var	117	80,15	13,60	-1,104	0,270
Benlik Algısı Profili	Yok	267	81,95	15,24		
DAS-Depresyon	Var	117	17,75	10,56	0,900	0,369
	Yok	267	16,59	12,07		
DAS-Anksiyete	Var	117	15,42	8,89	1,456	0,146
	Yok	267	13,84	10,16		
DAS-Stres	Var	117	20,17	9,17	1,538	0,125
	Yok	267	18,42	10,72		

* $p<0,05$

Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırmasına ait bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından ve RDÖ-Okul terkenden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Çekirdek aile dışında beraber yaşayan akrabası olan öğrencilerin Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından ve RDÖ-Okul terkenden aldıkları puanlar, olmayanlara göre fazladır. Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeğindeki RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden ve RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre EİBAP-Fiziksel görünümünden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$).

Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p<0,05$).

Tablo 11.

Ergenlerin Anne Eğitim Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Anne Eğt. Dur.	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
RDÖ- Antisosyal davranışlar	Okul gitmemiş	78	13,94	6,07	7	33	5,132	0,002*	1-3
	İlköğretim	189	13,88	5,02	7	34			1-4
	Lise	61	16,43	6,80	7	32			2-3
	Üniversite	55	16,36	6,25	7	35			2-4
RDÖ-Alkol kullanımı	Okul gitmemiş	78	9,46	4,33	7	23	2,202	0,087	
	İlköğretim	189	9,44	4,12	7	23			
	Lise	61	10,21	4,90	7	23			
RDÖ-Sigara kullanımı	Üniversite	55	11,09	5,62	7	26	2,434	0,065	
	Okul gitmemiş	78	9,06	4,35	6	20			
	İlköğretim	189	8,41	4,02	6	21			
RDÖ-İntihar eğilimi	Lise	61	9,21	4,40	6	21	1,779	0,151	
	Üniversite	55	10,16	5,51	6	21			
	Okul gitmemiş	78	12,35	3,53	4	20			
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	İlköğretim	189	12,61	4,00	4	20	3,255	0,022*	1-2
	Lise	61	13,46	3,27	4	20			1-3
	Üniversite	55	11,95	3,39	4	19			1-4
RDÖ- Okul terki	Okul gitmemiş	78	12,78	4,46	5	23	1,699	0,167	
	İlköğretim	189	14,12	4,89	5	25			
	Lise	61	15,07	4,61	6	25			
Riskli Davranışlar Ölçeği	Üniversite	55	14,75	4,41	5	25	4,018	0,008*	1-3
	Okul gitmemiş	78	10,56	5,57	7	34			1-4
	İlköğretim	189	11,03	5,52	7	35			2-3
	Lise	61	11,92	5,82	7	31			2-4
Riskli Davranışlar Ölçeği	Üniversite	55	12,58	6,78	7	35	4,018	0,008*	1-3
	Okul gitmemiş	78	68,15	18,42	38	135			1-4
	İlköğretim	189	69,49	18,68	37	148			2-3
	Lise	61	76,30	21,39	42	129			2-4
Riskli Davranışlar Ölçeği	Üniversite	55	76,89	22,10	36	130	4,018	0,008*	1-3
	Okul gitmemiş	78	68,15	18,42	38	135			1-4
	İlköğretim	189	69,49	18,68	37	148			2-3
	Lise	61	76,30	21,39	42	129			2-4

EBAP- Yakın arkadaşlık	Okul gitmemiş	78	24,55	5,27	8	32	1,202	0,309
	İlköğretim	189	25,20	5,39	8	32		
	Lise	61	26,00	4,82	8	32		
	Üniversite	55	25,93	4,77	11	32		
EBAP- Atletik yeterlilik	Okul gitmemiş	78	15,04	3,49	5	20	1,556	0,200
	İlköğretim	189	15,65	3,60	5	20		
	Lise	61	16,15	3,54	5	20		
	Üniversite	55	16,18	3,59	5	20		

* $p < 0,05$

Tablo 11.

Ergenlerin Anne Eğitim Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları (Devam)

	Anne Eğt. Dur.	n	\bar{x}	s	Mi n	Ma x	F	p	Far k
EBAP- Fiziksel görünüm	Okul gitmemiş	78	9,37	2,32	3	12	0,28 9	0,83 4	
	İlköğretim	18 9	9,51	2,52	3	12			
	Lise	61	9,51	2,53	3	12			
	Üniversite	55	9,16	3,04	3	12			
EBAP- Mesleki yeterlilik	Okul gitmemiş	78	9,01	2,15	4	12	0,84 7	0,46 9	
	İlköğretim	18 9	9,01	2,53	3	12			
	Lise	61	9,23	2,40	3	12			
	Üniversite	55	9,56	2,32	4	12			
EBAP- Romantik ileti	Okul gitmemiş	78	8,99	2,50	3	12	0,92 6	0,42 8	
	İlköğretim	18 9	9,40	2,52	3	12			
	Lise	61	9,61	2,51	3	12			
	Üniversite	55	9,58	2,48	3	12			
EBAP- Davranışsal idare	Okul gitmemiş	78	12,3 1	2,64	6	16	1,00 8	0,38 9	
	İlköğretim	18 9	12,3 9	2,85	4	16			
	Lise	61	12,5 4	2,95	4	16			
	Üniversite	55	13,0 7	2,46	6	16			
Ergenler için	Okul gitmemiş	78	79,2	13,8	48	104	1,17	0,32	

Benlik Algısı		7	3			3	0	
Profili	İlköğretim	18	81,1	15,0				
		9	6	5	26	104		
	Lise	61	83,0	14,9				
			3	3	26	104		
Üniversite	55	83,4	14,9					
		9	3	46	104			
DAS-Depresyon	Okul gitmemiş	78	15,8	11,1	0	41	1,26	0,28
			3	0			2	7
	İlköğretim	18	16,6	11,4				
		9	7	6	0	42		
Lise	61	19,4	12,5					
		6	9	0	42			
Üniversite	55	16,4	11,7					
		4	0	0	41			
DAS-Anksiyete	Okul gitmemiş	78	14,3	9,61	0	40	1,16	0,32
			6				5	3
	İlköğretim	18	13,7	9,65	0	40		
		9	2					
Lise	61	16,3	10,5					
		3	7	0	41			
Üniversite	55	13,7	9,36	0	39			
		1						
DAS-Stres	Okul gitmemiş	78	17,9	10,0	0	40	1,20	0,30
			5	2			3	8
	İlköğretim	18	18,4	10,2				
		9	9	5	0	42		
Lise	61	20,9	10,7					
		8	7	1	42			
Üniversite	55	19,3	10,0					
		8	0	0	40			

* $p < 0,05$

Tablo 11.'de araştırma kapsamına alınan ergenlerin anne eğitim durumuna göre riskli davranışlar ölçeği, ergenler için benlik algısı profili ve depresyon-

anksiyete-stres ölçeği puanlarının karşılaştırmasına ilişkin ANOVA testi sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin anne eğitim durumlarına göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçeekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan ve RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Annesi okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçeekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan ve RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanlar annesi lise ve üniversite mezunu olanlara göre fazladır. Ergenlerin anne eğitim durumlarına göre RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden ve RDÖ-Okul terkenden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0,05$).

Ergenlerin anne eğitim durumlarına göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0,05$).

Araştırmaya dahil olan ergenlerin anne eğitim durumlarına göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 12.

Ergenlerin Baba Eğitim Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Baba Eğt. Dur.	n	\bar{x}	s	M	SO	X^2	p	Fark
RDÖ- Antisosyal davranışlar	Okul gitmemiş	17	13,12	4,69	13	169,26	10,799	0,013*	1-4
	İlköğretim	179	13,98	5,81	13	177,35			2-4
	Lise	91	14,71	5,43	14	195,79			
	Üniversite	97	16,08	6,16	15	221,44			
RDÖ-Alkol kullanımı	Okul gitmemiş	17	8,71	2,57	7	187,35	4,611	0,203	
	İlköğretim	179	9,55	4,53	7	181,50			
	Lise	91	9,98	4,21	8	206,46			
RDÖ-Sigara kullanımı	Üniversite	97	10,28	5,11	7	200,60			
	Okul gitmemiş	17	10,29	5,27	8	218,00	7,222	0,065	
	İlköğretim	179	8,40	4,13	6	179,45			
	Lise	91	8,88	4,13	6	193,84			
RDÖ-İntihar eğilimi	Üniversite	97	9,66	4,89	8	210,85			
	Okul gitmemiş	17	12,59	3,71	13	189,53	0,964	0,810	
	İlköğretim	179	12,39	3,88	12	186,87			
	Lise	91	12,79	3,72	12	197,84			
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Üniversite	97	12,79	3,47	13	198,40			
	Okul gitmemiş	17	12,59	5,21	12	155,44	7,369	0,061	
	İlköğretim	179	13,61	4,88	14	181,40			
	Lise	91	14,58	4,90	15	199,49			
RDÖ- Okul terki	Üniversite	97	14,86	4,15	15	212,92			
	Okul gitmemiş	17	9,41	3,55	8	158,53	5,693	0,128	
	İlköğretim	179	10,98	5,78	9	183,27			
Riskli Davranışlar Ölçeği	Lise	91	10,99	4,83	9	198,90			
	Üniversite	97	12,45	6,74	9	209,48			
	Okul gitmemiş	17	66,71	14,80	59	164,74	14,146	0,003*	1-4
	İlköğretim	179	68,91	20,42	65	173,50			2-4
EBAP- Yakın arkadaşlık	Lise	91	71,93	17,65	69	203,38			
	Üniversite	97	76,12	20,61	70	222,22			
	Okul gitmemiş	17	21,76	5,92	23	119,18	8,619	0,035*	1-2
	İlköğretim	179	25,41	4,74	26	190,73			1-3
Yakın arkadaşlık	Lise	91	25,62	5,38	26	202,68			1-4
	Üniversite	97	25,43	5,53	26	199,08			

EBAP- Atletik yeterlilik	Okul gitmemiş	17	13,35	3,39	14	117,44	8,662	0,034*	1-2
	İlköğretim	179	15,87	3,29	16	195,25			1-3
	Lise	91	15,51	3,96	16	191,37			1-4
	Üniversite	97	15,93	3,63	16	201,64			

* $p < 0,05$

Tablo 12.

Ergenlerin Baba Eğitim Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları (Devam)

	Baba Eğt. Dur.	n	\bar{x}	s	M	SO	X ²	p	Fark
EBAP- Fiziksel görünüm	Okul gitmemiş	17	8,35	2,64	9	145,24	4,447	0,217	
	İlköğretim	179	9,65	2,33	10	199,71			
	Lise	91	9,49	2,50	10	194,69			
	Üniversite	97	9,14	2,92	10	185,43			
EBAP- Mesleki yeterlilik	Okul gitmemiş	17	8,53	2,60	7	162,56	1,679	0,642	
	İlköğretim	179	9,07	2,44	9	190,50			
	Lise	91	9,18	2,44	10	195,99			
	Üniversite	97	9,28	2,28	9	198,17			
EBAP- Romantik ileti	Okul gitmemiş	17	8,41	2,53	9	145,44	5,882	0,118	
	İlköğretim	179	9,31	2,42	9	186,85			
	Lise	91	9,37	2,61	10	194,90			
	Üniversite	97	9,68	2,54	10	208,92			
EBAP- Davranışsal idare	Okul gitmemiş	17	10,41	2,94	11	114,59	10,356	0,016*	1-2
	İlköğretim	179	12,60	2,63	13	195,46			1-3
	Lise	91	12,31	2,89	13	186,91			1-4
	Üniversite	97	12,78	2,81	13	205,94			
Ergenler için Benlik Algısı Profili	Okul gitmemiş	17	70,82	13,84	73	112,29	9,627	0,022*	1-2
	İlköğretim	179	81,91	13,41	81	193,46			1-3
	Lise	91	81,47	15,42	83	196,02			1-4
	Üniversite	97	82,25	16,13	83	201,48			
DAS-Depresyon	Okul gitmemiş	17	17,24	13,38	13	189,68	1,098	0,778	
	İlköğretim	179	16,20	11,12	15	186,50			
	Lise	91	17,64	11,64	16	199,64			
	Üniversite	97	17,62	12,30	15	197,36			
DAS-Anksiyete	Okul gitmemiş	17	14,94	9,58	15	201,85	1,057	0,788	
	İlköğretim	179	13,65	9,41	13	186,34			
	Lise	91	14,85	10,15	13	197,46			
	Üniversite	97	14,95	10,30	13	197,57			
DAS-Stres	Okul gitmemiş	17	16,71	9,78	15	164,76	5,539	0,136	
	İlköğretim	179	18,02	10,13	17	181,41			
	Lise	91	19,79	10,36	20	203,26			
	Üniversite	97	20,28	10,52	21	207,74			

* $p < 0,05$

Tablo 12.'de ergenlerin baba eğitim durumuna göre riskli davranışlar ölçeği, ergenler için benlik algısı profili ve depresyon-anksiyete-stres ölçeği puanlarının karşılaştırmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları gösterilmiştir.

Ergenlerin baba eğitim durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Babası üniversite mezunu olan ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan aldıkları puanlar diğer ergenlerden fazladır. Ergenlerin baba eğitim durumuna göre RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından ve RDÖ-Okul terkinden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Ergenlerin baba eğitim durumuna göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p<0,05$). Babası okula gitmemiş olan ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanlar diğerlerinden azdır. Ergenlerin baba eğitim durumuna göre EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten ve EİBAP-Romantik iletiden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p<0,05$).

Araştırmaya katılan ergenlerin baba eğitim durumuna göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p<0,05$).

Tablo 13.

Ergenlerin Kronik Hastalık Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Kronik hastalık	n	\bar{x}	S	M	SO	Z	P
RDÖ-Antisosyal davranışlar	Var	26	13,81	4,92	12,5	180,94	-0,551	0,582
	Yok	358	14,71	5,88	13	193,34		
RDÖ-Alkol kullanımı	Var	26	10,77	5,07	8,5	220,17	-1,460	0,144
	Yok	358	9,73	4,51	7	190,49		
RDÖ-Sigara kullanımı	Var	26	10,54	5,46	8	236,77	-2,304	0,021*
	Yok	358	8,80	4,31	6	189,28		
RDÖ-İntihar eğilimi	Var	26	12,77	4,24	12	194,44	-0,093	0,926
	Yok	358	12,58	3,69	13	192,36		
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	26	14,23	5,64	14	189,75	-0,131	0,896
	Yok	358	14,10	4,69	15	192,70		
RDÖ-Okul terki	Var	26	12,19	5,22	11	226,25	-1,648	0,099
	Yok	358	11,22	5,83	9	190,05		
Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	26	74,31	21,42	67	202,38	-0,470	0,638
	Yok	358	71,14	19,70	67	191,78		
EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	26	23,65	5,23	24	147,56	-2,144	0,032*
	Yok	358	25,42	5,18	26	195,76		
EBAP-Atletik yeterlilik	Var	26	14,65	4,53	14,5	170,08	-1,074	0,283
	Yok	358	15,76	3,49	16	194,13		
EBAP-Fiziksel görünüm	Var	26	8,31	3,34	9	158,35	-1,659	0,097
	Yok	358	9,51	2,47	10	194,98		
EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	26	8,31	2,88	8	160,29	-1,551	0,121
	Yok	358	9,18	2,36	9	194,84		
EBAP-Romantik ileti	Var	26	8,92	2,76	9	175,77	-0,810	0,418
	Yok	358	9,41	2,49	10	193,72		
EBAP-Davranışsal idare	Var	26	11,15	3,53	11,5	152,75	-1,910	0,056
	Yok	358	12,58	2,70	13	195,39		
Ergenler için	Var	26	75,00	18,08	77	148,04	-2,116	0,034*

Benlik Algısı Profili	Yok	358	81,87	14,41	83	195,73		
	Var	26	22,08	12,16	22,5	237,42		
DAS-Depresyon	Yok	358	16,57	11,52	15	189,24	-2,138	0,032*
	Var	26	20,42	11,15	17	251,75		
DAS-Anksiyete	Yok	358	13,88	9,57	13	188,20	-2,821	0,005*
	Var	26	23,58	10,39	23,5	241,56		
DAS-Stres	Yok	358	18,62	10,22	18	188,94	-2,335	0,020*
	Var	26	23,58	10,39	23,5	241,56		

* $p < 0,05$

Tablo 13.'te araştırmaya dahil olan ergenlerin kronik hastalık durumuna göre Riskli Davranışlar leği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres leği puanlarının karşılaştırmasına ilişkin yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin kronik hastalık durumuna göre Riskli Davranışlar leği genelinden ve ölçekteki RD-Antisosyal davranışlardan, RD-Alkol kullanımından, RD-İntihar eğiliminden, RD-Beslenme alışkanlıklarından ve RD-Okul terkinden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0,05$). Ergenlerin kronik hastalık durumuna göre Riskli Davranışlar leğindeki RD-Sigara kullanımından aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Kronik hastalığı olanların Riskli Davranışlar leğindeki RD-Sigara kullanımından aldıkları puanlar olmayanlara göre fazladır.

Ergenlerin kronik hastalık durumuna göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Kronik hastalığı olanların Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan aldıkları puanlar olmayanlara göre daha azdır. Ergenlerin kronik hastalık durumuna göre EBAP-Aletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında fark yoktur ($p > 0,05$).

Ergenlerin kronik hastalık durumuna göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Kronik hastalığı olan ergenlerin DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanlar olmayanlardan fazladır.

Tablo 14.

Ergenlerin Doğumsal Hastalık Durumuna Göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

	Doğumsal Hastalık	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	P
RDÖ-Antisosyal davranışlar	Var	10	13,30	4,67	11,5	167,45	-0,725	0,469
	Yok	374	14,68	5,85	13	193,17		
RDÖ-Alkol kullanımı	Var	10	9,90	4,70	8	203,40	-0,349	0,727
	Yok	374	9,79	4,55	7	192,21		
RDÖ-Sigara kullanımı	Var	10	8,50	4,30	7	192,90	-0,013	0,990
	Yok	374	8,93	4,42	6	192,49		
RDÖ-İntihar eğilimi	Var	10	14,00	3,13	14	242,25	-1,441	0,149
	Yok	374	12,56	3,73	12	191,17		
RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	Var	10	14,50	4,72	13	191,75	-0,022	0,983
	Yok	374	14,10	4,76	15	192,52		
RDÖ-Okul terki	Var	10	14,10	7,13	12,5	258,25	-1,948	0,051
	Yok	374	11,21	5,74	9	190,74		
Riskli Davranışlar Ölçeği	Var	10	74,30	20,49	69	211,10	-0,537	0,591
	Yok	374	71,27	19,81	67	192,00		
EBAP-Yakın arkadaşlık	Var	10	24,60	7,38	25	192,00	-0,014	0,988
	Yok	374	25,32	5,13	26	192,51		
EBAP-Atletik yeterlilik	Var	10	15,90	5,02	18	216,20	-0,689	0,491
	Yok	374	15,68	3,54	16	191,87		
EBAP-Fiziksel görünüm	Var	10	10,00	2,98	11,5	228,70	-1,067	0,286
	Yok	374	9,41	2,54	10	191,53		
EBAP-Mesleki yeterlilik	Var	10	9,30	3,23	11	213,30	-0,608	0,543
	Yok	374	9,12	2,38	9	191,94		
EBAP-Romantik ileti	Var	10	9,60	3,03	10,5	212,95	-0,600	0,548
	Yok	374	9,37	2,49	10	191,95		
EBAP-Davranışsal idare	Var	10	13,20	3,55	13,5	237,75	-1,319	0,187
	Yok	374	12,46	2,76	13	191,29		
Ergenler için	Var	10	82,60	23,88	91	224,40	-0,921	0,357

Benlik Algısı Profili	Yok	374	81,37	14,49	81,5	191,65		
	Var	10	19,80	12,52	17	218,45		
DAS-Depresyon	Yok	374	16,87	11,61	15	191,81	-0,749	0,454
	Var	10	18,20	11,74	15	226,70		
DAS-Anksiyete	Yok	374	14,22	9,74	13	191,59	-0,988	0,323
	Var	10	20,40	11,97	18,5	203,20		
DAS-Stres	Yok	374	18,91	10,26	19	192,21	-0,309	0,757

Tablo 14.'te araştırma kapsamına alınan ergenlerin doğumsal hastalık durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği, Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanlarının karşılaştırması için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları gösterilmiştir.

Ergenlerin doğumsal hastalık durumuna göre Riskli Davranışlar Ölçeği genelinden ve ölçekteki RDÖ-Antisosyal davranışlardan, RDÖ-Alkol kullanımından, RDÖ-Sigara kullanımından, RDÖ-İntihar eğiliminden, RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından ve RDÖ-Okul terkinden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Araştırmaya dahil edilen ergenlerin doğumsal hastalık durumuna göre Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EİBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten, EİBAP-Romantik iletiden, EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Araştırma kapsamına alınan ergenlerin doğumsal hastalık durumuna göre DAS-Depresyondan, DAS-Anksiyeteden ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında istatistiki olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$).

Tablo 15.

Ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları ile Riskli Davranışlar Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiler

		RDÖ-Antisozyal davranışlar	RDÖ-Alkol kullanımı	RDÖ-Sigara kullanımı	RDÖ-İntihar eğilimi	RDÖ-Beslenme alışkanlıkları	RDÖ-Okul terki	Riskli Davranışlar Ölçeği
EBAP-	r	-0,102	-0,031	-0,099	-0,232	-0,046	-0,089	-0,140
Yakın arkadaşlık	p	0,047*	0,545	0,052	0,000*	0,364	0,080	0,006*
EBAP-	r	-0,059	-0,058	-0,168	-0,162	-0,051	-0,073	-0,132
Atletik yeterlilik	p	0,246	0,257	0,001*	0,001*	0,316	0,155	0,010*
EBAP-	r	-0,079	-0,033	-0,098	-0,132	-0,091	-0,115	-0,133
Fiziksel görünüm	p	0,122	0,517	0,054	0,009*	0,075	0,024*	0,009*
EBAP-	r	-0,068	-0,013	-0,035	-0,122	-0,041	-0,016	-0,068
Mesleki yeterlilik	p	0,186	0,799	0,494	0,017*	0,423	0,748	0,182
EBAP-	r	0,052	0,010	-0,036	-0,049	-0,105	-0,027	-0,033
Romantik ileti	p	0,311	0,842	0,477	0,341	0,040*	0,599	0,523
EBAP-Davranışsal	r	-0,026	-0,002	-0,097	-0,179	-0,074	-0,011	-0,084
idare	p	0,609	0,970	0,058	0,000*	0,149	0,837	0,099
Ergenler için	r	-0,071	-0,031	-0,123	-0,205	-0,083	-0,078	-0,137
Benlik Algısı Profili	p	0,166	0,539	0,016*	0,000*	0,105	0,126	0,007*
DAS-Depresyon	r	0,238	-0,045	0,076	0,473	0,125	0,136	0,235
	p	0,000*	0,384	0,136	0,000*	0,014*	0,008*	0,000*
DAS-Anksiyete	r	0,188	-0,012	0,089	0,375	0,119	0,118	0,206
	p	0,000*	0,815	0,081	0,000*	0,020*	0,020*	0,000*
DAS-Stres	r	0,265	-0,045	0,057	0,450	0,184	0,064	0,228
	p	0,000*	0,379	0,266	0,000*	0,000*	0,210	0,000*

* $p < 0,05$

Tablo 15.'te araştırmaya katılan ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları ile Riskli Davranışlar Ölçeği puanları arasındaki ilişkilerin incelendiği Pearson testi sonuçları verilmiştir.

Ergenlerin RDÖ-Antisozyal davranışlardan aldıkları puanlar ile EİBAP-Yakın arkadaşlıktan aldıkları puanlar arasında negatif, DAS-Depresyon, DAS-

Anksiyete ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında pozitif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$).

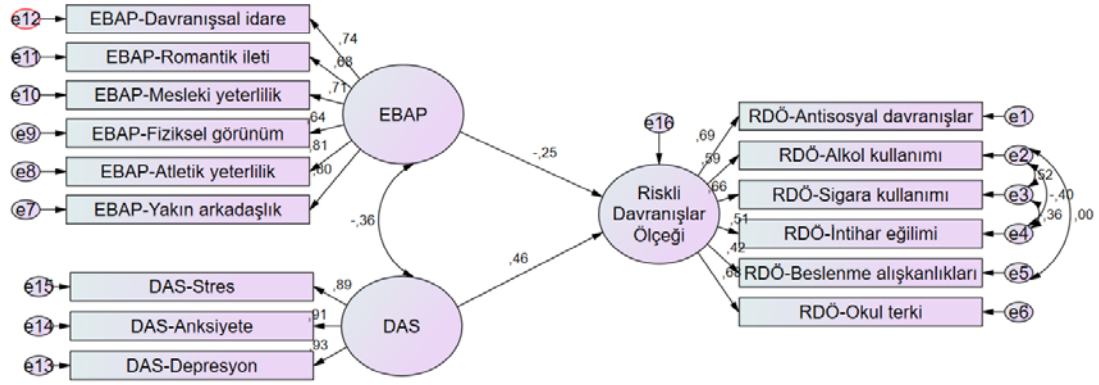
Ergenlerin RDÖ-Sigara kullanımından aldıkları puanlar ile Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Atletik yeterlilikten aldıkları puanlar arasında negatif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$).

Ergenlerin RDÖ-intihar eğiliminden aldıkları puanlar ile Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten, EBAP-Fiziksel görünümünden, EİBAP-Mesleki yeterlilikten ve EİBAP-Davranışsal idareden aldıkları puanlar arasında negatif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$). Ergenlerin RDÖ-intihar eğiliminden aldıkları puanlar ile DAS-Depresyon, DAS-Anksiyete ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında pozitif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$).

Ergenlerin RDÖ-Beslenme alışkanlıklarından aldıkları puanlar ile EİBAP-Romantik iletinden aldıkları puanlar arasında negatif, DAS-Depresyon, DAS-Anksiyete ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında pozitif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$).

Ergenlerin RDÖ-Okul terkenden aldıkları puanlar ile EİBAP-Fiziksel görünümünden aldıkları puanlar arasında negatif, DAS-Depresyon ve DAS-Anksiyeteden aldıkları puanların arasında pozitif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$).

Ergenlerin Riskli Davranışlar Ölçeği toplamından aldıkları puanlar ile Ergenler için Benlik Algısı Profili toplamından ve EİBAP-Yakın arkadaşlıktan, EİBAP-Atletik yeterlilikten ve EİBAP-Fiziksel görünümünden aldıkları puanlar arasında negatif, DAS-Depresyon, DAS-Anksiyete ve DAS-Stresten aldıkları puanların arasında pozitif yönde ve istatistiki olarak anlamlı korelasyon vardır ($p<0,05$).

Şekil 1. Ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği Puanları ile Riskli Davranışlar Ölçeği Puanlarını Yordama Durumuna Ait Yol Diagramı

Şekil 1.'de araştırma kapsamına alınan ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profili ve Depresyon-Anksiyete-Stres Ölçeği puanları ile riskli davranışlar ölçeği puanlarını yordama durumuna ait yol diagramı verilmiş olup, söz konusu modele ait uyum iyiliği indekslerinin tamamının uygun olduğu ($X^2/sd= 3,361$, $GFI=0,913$, $NFI=0,909$, $CFI=0,934$ ve $RMSEA=0,079$) belirlenmiştir.

Şekil 1. incelendiğinde ergenlerin Ergenler için Benlik Algısı Profillerinin Riskli Davranışlarını istatistiki olarak anlamlı ve negatif yönlü olarak yordamakta olduğu görülmüştür ($\beta=-0,25$; $p<0,05$). Ergenlerin Depresyon-Anksiyete-Streslerinin Riskli Davranışlarını istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönlü olarak yordadığı tespit edilmiştir ($\beta=0,46$; $p<0,05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde, tespit edilen bulgular literatürde yer daha önce yapılmış olan araştırmalar çerçevesinde tartışılmıştır. Tartışma ve yorum bulgular kısmındaki sıralamaya uygun olarak yapılmıştır.

14-18 yaş arasındaki ergenlerin benlik algısı ile kaygı düzeyleri ve riskli davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmış olan bu çalışmada 14-18 yaş aralığındaki ergen bireylerin benlik algısının, kaygı ve riskli davranışlar ile ilişki durumu ve benlik algısının, yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik gelir durumu, doğum sırası, anne ve babanın eğitim düzeyi, kronik hastalık durumu gibi demografik bilgilerle olan ilişkisi tartışılmıştır.

Araştırmanın sonucuna göre; benlik algısı arttıkça riskli davranışlarda bulunma durumu azalmıştır. Ayrıca benlik algısı arttıkça kaygı düzeyinin de arttığı görülmüştür. Kaygı düzeyi ile riskli davranışlar arasındaki ilişki incelendiğinde ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bir başka ifadeyle kaygı düzeyi arttıkça riskli davranışlarda da artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılmış olan bu çalışmada yaşa göre benlik algısı incelendiğinde, ergenlerin yaşı ile benlik algıları aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bir başka ifadeyle yaşın benlik algısı üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sarıkaya (2015) yaptığı çalışmada 14-18 yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda yaş büyüdükçe benlik saygısı düzeyinin arttığını saptamıştır.

Yapılmış olan bu çalışmada ergenlerin yaşa göre kaygı durumları arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir fark bulunamamıştır ancak yaş büyüdükçe riskli davranışlarda bulunma durumlarının da arttığı görülmüştür. Dost ve Keklik (2014) yaptıkları çalışmada sürekli kaygı, umutsuzluk ve benlik saygısının ergenlerin riskli davranışlarını yordama gücünü araştırmayı amaçlamıştır. Dost ve Keklik yaptıkları bu çalışma sonucunda riskli davranış ve kaygı ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir.

Yapılmış olan bu çalışmada cinsiyete göre riskli davranışlar incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla daha fazla riskli davranışlarda bulunma durumu olduğu saptanmıştır. Bir başka ifadeyle Telef (2014) yaptığı çalışmada ergenlik dönemindeki bireylerde pozitif ve negatif duygular ile riskli davranışlar

arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Telef yaptığı çalışma sonucunda riskli davranışlarda bulunma düzeylerinin kadınlarda erkeklere oranla daha fazla olduğunu saptamıştır.

Yapılan bu araştırma sonucunda cinsiyete göre benlik algısı ve kaygı durumu incelendiğinde; benlik algısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Benlik algısı ile cinsiyete bakıldığında ise kadın ergenlerde kaygı durumu erkeklere oranla daha fazla olduğu bulunmuştur. Böke (2018) yaptığı çalışmada spor yapan lise öğrencilerinin benliğini değerlendirme şekilleri, kaygı düzeyi ve stresle başa çıkma kapasitelerini incelemeyi amaçlamıştır. Böke yaptığı bu çalışma sonucunda cinsiyete bağlı olarak kaygı ve benliklerini algılama şekilleri belirgin bir ilişki bulunmadığını saptamıştır

Yapılan bu çalışmada kardeş sayısı ile benlik algısı arasındaki ilişki incelendiğinde kardeş sayısı ile benlik algısı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bir başka deyişle çalışma sonucunda kardeş sayısının ergenlerin benliklerini algılama şekilleri üzerinde bir etkiye sahip olmadığı saptanmıştır. Akcan (2018) yapmış olduğu çalışmada lise öğrencilerinde benlik saygısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Akcan yapmış olduğu bu çalışma sonucunda kardeş sayısına göre benlik algısında pozitif yönde anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını tespit etmiştir.

Yapılan bu çalışmada kardeş sayısı ile riskli davranışlarda bulunma durumu incelendiğinde, kardeş sayısına bağlı olarak riskli davranışlarda bulunma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bir başka ifadeyle kardeş sayısı az olan ergenlerin fazla olanlara oranla daha fazla riskli davranışlarda bulunduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Zengin (2013) yapmış olduğu çalışmada ergenlerde evden kaçma davranışını sosyo-demografik özellikler ve aile işlevleri açısından incelemeyi amaçlamıştır. Zengin yaptığı bu araştırma sonucunda, kardeş sayısı ile riskli davranışlar arasında anlamlı düzeyde bir farklılık saptamıştır.

Yapılan bu çalışmada kardeş sayısı ile kaygı arasındaki ilişkiye bakıldığında kardeş sayısı ile kaygı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bir başka ifadeyle çalışma sonucunda kardeş sayısının, kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisi bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Aslan (2019) yaptığı çalışmada ergenlerde iyi oluş sosyal kaygı ve öz denetim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Aslan yapmış olduğu bu çalışma sonucunda kardeş sayısı

ile kaygı arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını tespit etmiştir. Yapılmış olan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılan bu araştırmada doğum sırası ile benlik algısı arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bir başka deyişle doğum sırasının benlik algısı üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Güney (2018) yaptığı çalışmada 15-18 yaş arası ergenlerde beden imgesi ile sosyal anksiyete arasındaki ilişkide kişilik özelliklerinin aracı etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Güney yapmış olduğu bu çalışmanın sonucunda doğum sırası 1 olanların beden imgesi puanlarını, doğum sırası 2 olanların beden imgesinin puanlarından yüksek bulmuştur. Doğum sırası 1 olanların beden imgesi puanlarını, doğum sırası 3 ve üzeri olanların beden imgesi puanlarından yüksek bulmuştur. Aynı çalışmada doğum sırası ile kaygı arasındaki ilişki incelendiğinde doğum sırası 2 olanların sosyal kaygı durumlarını, doğum sırası 1 olanların sosyal kaygı durumuna göre yüksek bulmuştur. Doğum sırası 3 ve üzeri olanların sosyal kaygı durumlarının, doğum sırası 1 olanların sosyal kaygı durumlarından yüksek olduğunu bulmuştur.

Yapılan bu araştırmada gelir düzeyine göre benlik algısı incelendiğinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bir başka ifadeyle çalışma sonucunda gelir düzeyinin benlik algısı üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bal (2006) yaptığı çalışmada ilköğretim öğrencilerinin benlik algıları ile atılganlık arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Bal yapmış olduğu bu araştırma sonucunda sosyo-ekonomik düzeyin öğrencilerin benlik algılarını ve atılganlıklarını etkilediğini saptamıştır. Ayrıca başarı algısı düşük olan öğrencilerin atılganlık durumlarının da düşük olduğunu saptamıştır.

Yapılan araştırma sonucunda gelir düzeyi ile riskli davranış arasındaki ilişki incelendiğinde gelir düzeyi ile riskli davranış arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bir başka ifadeyle çalışma sonucunda gelir düzeyi riskli davranışlarda bulunma durumunun üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer şekilde Karaman (2013) yaptığı çalışmada ergenlerde risk almanın içsel kaynaklarını benmerkezlilik, akran baskısı, sosyo-ekonomik düzey ve cinsiyet açısından incelemeyi amaçlamıştır. Karaman yaptığı bu çalışma sonucunda sosyo-ekonomik düzey yönünden anlamlı bir fark olduğunu saptamıştır.

Yapılan bu araştırmada ebeveynlerin birliktelik durumu ile kaygı arasındaki ilişkiye bakıldığında ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre depresyon, anksiyete ve stres ile aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Başka bir ifadeyle

ebeveynlerin birliktelik durumunun kaygı düzeyi üzerinde etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer şekilde Nazlıoğlu (2019) yaptığı çalışmada çocuğun ayrılık anksiyetesi ile çocukların annelerinin kaygı düzeyleri ve ebeveynlik durumları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Nazlıoğlu yapmış olduğu bu çalışma sonucunda kaygı ile ebeveyn birlikteliği arasında anlamlı bir fark bulunmadığını tespit etmiştir. Yapılmış olan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılan bu çalışmada ebeveynlerin birliktelik durumu ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bakıldığında ebeveyn birliktelik durumu ile benlik algısı ile aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Başka bir deyişle çalışma sonucunda ebeveynlerin birliktelik durumunun benlik algısı üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer bir çalışma olarak Alpaslan (2016) yaptığı çalışmada anne babası ayrı olan ergenlerin benliklerini algılama şekilleri ve okula bağlılık düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Alpaslan yapmış olduğu bu çalışma sonucunda benlik algısı ile ebeveynin birliktelik durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Yapılan bu çalışmada ebeveynlerin birliktelik durumu ile riskli davranış arasındaki ilişkiye bakıldığında; ebeveyn birlikteliği ile riskli davranış arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bir başka ifadeyle anne-baba birliktelik durumunun riskli davranışlar üzerinde etkisi bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer bir çalışma olarak Gürkan vd. (2022) yapmış olduğu çalışmada lise öğrencileri arasında dijital şiddet: siber zorbalık, akıllı telefon bağımlılığı ve medya okur yazarlığı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Gürkan, Atabay ve Gezgin yapmış olduğu bu çalışma sonucunda ebeveynlerin birliktelik durumuna bağlı olarak siber zorbalıkta bulunma durumu arasında anlamlı bir fark olmadığını saptamıştır. Yapılmış olan çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılan bu çalışmada çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması ile riskli davranışlar arasındaki ilişki incelendiğinde antisosyal davranışlar, alkol kullanımı ve okul terk etme durumunun olmayanlara göre daha fazla olduğu bulunmuştur. Araştırmaya benzer bir çalışma olarak Set (2019) yaptığı çalışmada ergenlerin benliklerini algılama şekilleri ve aile değerleri temelli evden kaçma sebeplerinin korumaya ve engel olmaya yönelik sosyal hizmet müdahalesi sürecinde değerlendirilmesini incelemeyi amaçlamıştır. Set yapmış olduğu bu çalışma sonucunda geniş aile ile yaşama ile riskli davranışlarda bulunma arasında anlamlı bir farklılık saptamıştır. Bu sonuç yapılmış olan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılmış olan bu araştırma sonucunda ebeveynlerin eğitim düzeyi ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bakıldığında Annesi okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenler ile annesi üniversite eğitimi almış olan öğrencilerin benlik algıları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Bir başka ifadeyle annesi okula gitmemiş veya ilköğretim mezunu olan ergenlerin benlik algılarını etkilemediği tespit edilmiştir. Araştırmaya benzer çalışma olarak Erbil vd. (2006) yaptığı çalışmada ergenlerin benliklerini algılama şekillerinde ebeveynlerin tavır ve davranışlarının etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Erbil vd. yapmış olduğu bu çalışmada ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça benliklerini olumlu algılama düzeylerinin de arttığı, anne eğitim düzeyine göre benlik saygısını üzerinde etkili olduğu ancak babanın eğitim düzeyinin çocukların benlik algıları üzerinde etkisinin olmadığı saptanmıştır. Yapılmış olan bu araştırma sonucunda ebeveynlerin eğitim düzeyi ile kaygı arasındaki ilişkiye bakıldığında Annesi okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenler ile annesi üniversite eğitimi almış olan ergenlerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bir başka ifadeyle annenin eğitim düzeyinin kaygı üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer çalışma olarak Ünlü (2020) yaptığı çalışmada geç ergenlik döneminde mükemmeliyetçilik ile anksiyete düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Ünlü yapmış olduğu bu çalışma sonucunda kaygı ile annenin eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunurken babanın eğitim durumu ile kaygı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Yapılmış olan bu çalışmada ebeveynlerin eğitim düzeyi ile riskli davranış arasındaki ilişkiye bakıldığında annesi okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenler ile annesi üniversite mezunu olan ergenlerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bir başka ifadeyle annenin eğitim durumunun ergenlerin riskli davranışlarda bulunma durumları üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer çalışma olarak Uludağlı ve Sayıl (2009) yaptığı çalışmada orta ve ileri ergenlik döneminde risk alma davranışı: ebeveyn ve akranların rolünü incelemeyi amaçlamıştır. Uludağlı ve Sayıl yaptığı bu çalışma sonucunda annenin eğitim durumu ile riskli davranış arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit etmiştir.

Yapılmış olan bu çalışmada ebeveynlerin eğitim düzeyi ile kaygı arasındaki ilişkiye bakıldığında babası okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenler ile babası üniversite mezunu olan ergenlerin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir

farklılık bulunmamıştır. Bir başka deyişle annenin eğitim düzeyinin kaygı üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer çalışma olarak Ünlü (2020) yaptığı çalışmada geç ergenlik döneminde mükemmeliyetçilik ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Ünlü yapmış olduğu bu çalışma sonucunda yapılan araştırmaya benzer şekilde babanın eğitim durumu ile kaygı arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir.

Yapılmış olan bu araştırmada eğitim düzeyi ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bakıldığında babası okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenler ile babası üniversite eğitimi almış olan öğrencilerin benlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bir başka deyişle babası okula gitmemiş olan ergenlerin ergenler için benlik algısı toplamı ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, davranışsal idare durumunun diğerlerinden az olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya benzer çalışma olarak Erbil vd. (2006) yaptığı çalışmada ergenlerin benliklerini algılama şekillerinde ailelerinin tavır ve hareketlerinin etkisini incelemiştir. Erbil vd. yapmış olduğu bu araştırmada ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça benliklerini olumlu şekilde algılama düzeylerinin de arttığı ancak babanın eğitim düzeyinin çocukların benlik algıları üzerinde etkisinin olmadığını saptamıştır.

Yapılmış olan bu araştırmada ebeveynlerin eğitim düzeyi ile riskli davranış arasındaki ilişkiye bakıldığında babası okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan ergenler ile babası üniversite eğitimi almış öğrencilerin riskli davranış durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bir başka ifadeyle babası üniversite eğitimi alan öğrencilerin riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlarda bulunma durumunun diğer ergenlerden fazla olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya benzer çalışma olarak Öztop vd. (2011) yapmış oldukları çalışmada lise öğrencilerinde depresyon ve davranış sorunlarının yaygınlığını incelemeyi amaçlamıştır. Yapılmış olan bu araştırma sonucuna benzer şekilde Öztop vd. yapmış oldukları bu çalışma sonucunda babanın eğitim düzeyi ile riskli davranışlar arasında anlamlı bir fark tespit etmiştir.

Yapılmış olan bu araştırmada kronik hastalık durumuna göre ergenler için benlik algısı toplamı ve yakın arkadaşlık ile arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Kronik hastalığı olanların ergenlerde benlik algısının olmayanlara göre daha az olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya benzer çalışma olarak Keser vd. (2012) yapmış olduğu çalışmada değişik kronik hastalığa sahip olan ve olmayan çocukların benliklerini algılama şekilleri, duygusal- davranışsal sorunlar ve ebeveynlerin

tavirlarına yönelik karşılaştırılmasını incelemeyi amaçlamıştır. Keser vd. yapmış oldukları çalışma sonucunda kronik hastalık ile benlik algısı arasında anlamlı bir farklılık saptamıştır. Çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılmış olan bu araştırmada kronik hastalık durumuna göre riskli davranışlardan sigara kullanımı ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Bir başka ifadeyle kronik hastalığı olanların sigara kullanım durumunun olmayanlara göre daha çok olduğu saptanmıştır. Araştırmaya benzer şekilde Semerci ve Aşilar (2020) yaptıkları çalışmada lise son sınıftaki ergenlerde tehlikeli sağlık davranışları ve öğrenilen sosyal destek ilişkisini incelemeyi amaçlamıştır. Semerci ve Aşilar yapmış oldukları bu çalışma sonucunda kronik hastalığın ergenlerin riskli davranış durumu üzerinde etkili olduğunu saptamıştır. Bu anlamda çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılmış olan bu araştırmada kronik hastalık durumuna göre kaygı arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bir başka ifadeyle kronik hastalığı olan ergenlerin kaygı durumunun olmayanlara göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Araştırmaya benzer şekilde Şahin vd. (2021) yaptıkları çalışmada kronik hastalığa sahip olan ve olmayan ergenlerde anksiyete ve otonomi ilişkisini incelemeyi amaçlamıştır. Şahin ve ark. yapmış oldukları bu çalışma sonucunda devamlı hastalığı olan ergenlerin kaygı düzeyi hastalığa sahip olmayanlara göre daha fazla olduğunu saptamıştır.

Yapılmış olan bu araştırmada doğumsal hastalık durumu ile kaygı düzeyi arasındaki ilişkiye bakıldığında, doğumsal hastalık ile kaygı düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bir başka deyişle doğumsal hastalık durumunun kaygı üzerinde bir etkisinin olmadığı bulunmuştur. Araştırmaya benzer çalışma olarak Bolat vd. (2010) yaptığı çalışmada doğuştan tam görme engeli olan ergenlik dönemindeki bireylerin çökkünlük, anksiyete düzeyleri ve kendilik kavramı özelliklerini incelemeyi amaçlamıştır. Bolat ve ark. yaptıkları çalışma sonucunda doğuştan tam görme engeli olan ergenlerin görme engeli olmayan ergenlik dönemindeki bireylere göre kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Yapılmış olan bu araştırmada doğumsal hastalık durumu ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bakıldığında, doğumsal hastalık ile benlik algısı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bir başka ifadeyle doğumsal hastalıkların benlik algısı üzerinde bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Araştırmaya benzer şekilde Dicleli (2019) yaptıkları çalışmada ergenlerin, bazı sosyo-demografik bilgilerinin, kendini yeterli bulma düzeyi ile yaşlılarının zorbalığını öngörüp görmediğini incelemeyi

amaçlamıştır. Dicleli yapmış olduğu bu çalışma sonucunda doğumdan beri süregelen hastalık ile kaygı arasında belirgin bir fark olmadığını saptamıştır.

Yapılmış olan bu çalışmada benlik algısı ile kaygı düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde benlik algısı ile kaygı arasında ters yönlü bir ilişki saptanmıştır. Başka bir deyişle kaygı düzeyi arttıkça benlik algısında azalma olduğu saptanmıştır. Bu çalışmaya benzer çalışma olarak Hoşgören (2021) ergenlik dönemindeki bireylerde benliği algılama şeklinin sosyal görünüş anksiyetesi ve bilişsel çarpıtmalarla ilişkisini incelemiştir. Hoşgören yapmış olduğu bu çalışma sonucunda, benliği algılama şekli ile sosyal görünüş anksiyetesi arasında ters yönlü ilişki bulmuştur. Olumlu benlik algısına sahip ergenlerde sosyal görünüş kaygısının az olduğu, benlik algısı arttıkça sosyal görünüş kaygısının azaldığını tespit etmiştir. Yapılan çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılmış olan bu çalışmada benlik algısı ile riskli davranış arasındaki ilişki incelendiğinde negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bir başka ifadeyle benlik algısı arttıkça riskli davranışlarda bulunma durumu azaldığı tespit edilmiştir. Çalışmaya benzer bir çalışma olarak İzgi (2018) yaptığı çalışmada ergenlerde riskli davranışlar, benlik saygısı ve riskli davranışlar arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. İzgi yapmış olduğu bu çalışma sonucunda ergenlerde benlik saygısı, tehlikeli tavırlar ve anksiyete arasında belirgin bir ilişki bulunmadığını saptamıştır.

Yapılmış olan bu çalışmada kaygı ve riskli davranışlar arasındaki ilişki incelendiğinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bir başka deyişle kaygı arttıkça riskli davranışlarda bulunma durumu artmaktadır. Çalışmaya benzer çalışma olarak Dost ve Keklik (2014) yaptıkları çalışmada devamlı anksiyete, çaresizlik ve benlik saygısının ergenlerin tehlikeli tavırlarını öngörme yetisini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya benzer şekilde Dost ve Keklik yaptıkları bu çalışma sonucunda sürekli kaygının riskli davranışları anlamlı olarak yordadığını tespit etmiştir. Bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılmış olan bu çalışmada benlik algısı ile kaygı düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bir başka ifadeyle çalışma sonucunda benlik algısı arttıkça kaygı düzeyinde azalma olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya benzer şekilde Eriş ve İkiz (2013) yapmış olduğu çalışmada ergenlik dönemindeki bireylerin benlik saygısı ve sosyal anksiyete arasındaki ilişki ve kişiye ait değişkenlerin etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucuna benzer şekilde Eriş ve İkiz yaptıkları bu çalışmanın sonucunda ergenlik dönemindeki

bireylerin benlik saygısı ve sosyal anksiyete düzeyleri arasında orta derecede ters yönde bir ilişki olduğunu saptamıştır. Yapılmış olan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Yapılmış olan bu araştırmada kaygı ile riskli davranış arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bir başka ifadeyle çalışma sonucunda kaygı arttıkça riskli davranışların arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer bir çalışma olarak Howsley ve Philippa (2016) yapmış olduğu çalışmada ergenlik döneminde risk alma ve kaygının eşzamanlı artışına dair yeni bilgiler sağlamayı ve yaşa bağlı değişikliklerin yaklaşma-kaçınma sistemleriyle ilişkili olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Benzer şekilde Howsley ve Philippa yapmış oldukları bu çalışma sonucunda kaygı arttıkça riskli davranışında arttığını tespit etmiştir. Yapılmış olan araştırmayı desteklemektedir.

Yapılmış olan bu araştırmada benlik algısı ile kaygı düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bir başka deyişle çalışma sonucunda benlik algısı arttıkça kaygı düzeyinde azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya benzer bir çalışma olarak Spence ve Kiran yapmış oldukları çalışmada sosyal ve sosyal olmayan bir görevde yüksek ve düşük sosyal kaygılı bireylerle, kendine odaklı dikkatin bakış açısı alma, benliğin zihinsel temsilleri, kaygı, utanç ve performansın değerlendirilmesi üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucuna benzer şekilde Spence ve Kiran yapmış olduğu bu çalışma sonucunda olumsuz benlik imajının yüksek kaygıya neden olduğunu tespit etmiştir. Yapılmış olan araştırmayı destekler niteliktedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın amaç ve alt amaçları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlardan yola çıkarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuç

14-18 yaş arası ergen bireylerin benlik algıları, kaygı düzeyleri ve riskli davranışlar arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmış olan bu çalışmada elde edilen bulgular şu şekildedir;

1. 15 ve 16 yaşındaki ergenlerin antisosyal davranışlarda bulunma durumları, 17 ve 18 yaşındaki öğrencilere göre fazla olduğu saptanmıştır. Ayrıca 18 yaşındaki ergenlerin alkol kullanım durumu, 17 yaşındaki öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Ergenlerin yaşa göre sigara kullanımı, intihar eğilimi, beslenme alışkanlıkları ve okul terki ile arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Ergenlerin yaşlarına göre benlik algısı toplamında, yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Ergenlerin yaşlarına göre; depresyon, anksiyete ve stres arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

2. Ergenlerin cinsiyetine göre riskli davranışlar geneli, antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi, beslenme alışkanlıkları ve okul terki ile aralarında anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkeklerde kadınlara oranla riskli davranışlarda bulunma durumunun daha fazla olduğu bulunmuştur.

Araştırma örneklemine dahil edilen öğrencilerin cinsiyetine göre ergenler için benlik algısı geneli, yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Kadın ve erkek öğrencilerde; depresyon, anksiyete ve stres arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Kadın ergenlerin depresyon, anksiyete ve stres durumunun erkeklere oranla daha fazla olduğu saptanmıştır.

3. Ergenlerin kardeş sayısına göre riskli davranışlar geneli, antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı ve beslenme alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Kardeş sayısı 1-2 olan ergenlerin; antisosyal davranışlar, alkol kullanımı ve sigara kullanım durumu diğer ergenlerden daha fazla

olduğu bulunmuştur. Ergenlerin kardeş sayısına bağlı olarak intihar eğilimi ve okul terki arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Ergenlerin kardeş sayısına göre ergenler için benlik algısı geneli ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare ile aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmaya dahil edilen ergenlerin kardeş sayısına göre depresyon, anksiyete ve stres arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

4. Ergenlerin doğum sırasına göre riskli davranışlar geneli, antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı ve beslenme alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. İlk çocuk olan çocuklarda riskli davranışlarda bulunma durumu son çocuk olan ergenlere göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Ayrıca ilk çocuk olan ergenlerde alkol ve sigara kullanımının ortanca çocuk olan ergenlere göre daha fazla olduğu bulunmuştur. Araştırmaya alınan bireylerin doğum sırasına göre intihar eğilimi ve okul terki arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Ergenlerin doğum sırasına göre ergenler için benlik algısı geneli ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare ile aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Ergenlerin doğum sırasına göre depresyon ve anksiyete arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Ergenlerin doğum sırasına göre stres durumu arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. İlk çocuk olan ergenlerin stres durumu son çocuk olanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

5. Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre riskli davranışlar geneli, antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi ve okul terki ile aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre beslenme alışkanlıkları ile arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailesinin gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin yanlış beslenme alışkanlıkları durumu ailesinin gelir düzeyi düşük olan öğrencilerden daha fazla olduğu saptanmıştır.

Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre ergenler için benlik algısı geneli ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare ile aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Ergenlerin ailesinin gelir düzeyine göre depresyon ve stres arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, anksiyete ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Ailesinin gelir düzeyi düşük olan ergenlerin anksiyete durumu ailesinin gelir düzeyi orta ve yüksek

olan öğrencilerin yaşamış oldukları anksiyete durumundan daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

6. Ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi, beslenme alışkanlıkları ve okul terki ile arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre ergenler için benlik algısı profili toplamı, yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare ile aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Ergenlerin ebeveynlerinin birliktelik durumuna göre depresyon, anksiyete ve stres ile aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

7. Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar, alkol kullanımı ve okul terki ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır.

Çekirdek aile dışında beraber yaşayan akrabası olan ergenlerin riskli Davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar, alkol kullanımı ve okul terk etme durumunun olmayanlara göre daha fazla olduğu bulunmuştur. Ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna

göre riskli davranışlarda; sigara kullanımı, intihar eğilimi ve yanlış beslenme alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre ergenler için benlik algısı profili toplamı, yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti ve davranışsal idare ile aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre depresyon, anksiyete ve stres ile arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

8. Ergenler anne eğitim durumlarına göre riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar ve yanlış beslenme alışkanlıkları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Annesi okula gitmemiş olan ve ilköğretim mezunu olan öğrencilerin riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar, beslenme alışkanlıkları annesinin lise ve üniversite mezunu olanlara göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi ve okul terki ile aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre ergenler için benlik algısı toplamı ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti, davranışsal idare ile aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre depresyon, anksiyete ve stres ile aralarında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

9. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar ile arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlarda bulunma durumunun diğer öğrencilerden fazla olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi, beslenme alışkanlıkları ve okul terki ile aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre ergenler için benlik algısı toplamı ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, davranışsal idare ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Babası okula gitmemiş olan öğrencilerin ergenler için benlik algısı toplamı ve yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, davranışsal idare durumunun diğerlerinden az olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik ve romantik ileti ile arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumuna göre depresyon, anksiyete ve stres ile arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

10. Öğrencilerin kronik hastalık durumuna göre riskli davranışlar geneli ve antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, intihar eğilimi, beslenme alışkanlıkları ve okul terki ile aralarında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin kronik hastalık durumuna göre sigara kullanımı ile arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Kronik hastalığı olanların sigara kullanım durumunun olmayanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin kronik hastalık durumuna göre ergenler için benlik algısı toplamı ve yakın arkadaşlık ile arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Kronik hastalığı olanların ergenlerde benlik algısının olmayanlara göre daha az olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kronik hastalık durumu ile atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti, davranışsal idare ile arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğrencilerin kronik hastalık durumuna göre depresyon, anksiyete ve stres ile arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Kronik hastalığı olan öğrencilerin

depresyon, anksiyete ve stres durumunun olmayanlara göre daha fazla olduğu saptanmıştır.

11. Öğrencilerin doğumsal hastalık durumu ile antisosyal davranışlar, alkol kullanımı, sigara kullanımı, intihar eğilimi, beslenme alışkanlıkları ve okul terki ile arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırmaya dahil edilen öğrencilerin doğumsal hastalık durumu ile yakın arkadaşlık, atletik yeterlilik, fiziksel görünüm, mesleki yeterlilik, romantik ileti, davranışsal idare ile arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin doğumsal hastalık durumu ile depresyon, anksiyete ve stres ile arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

12. Öğrencilerin riskli davranışlarda bulunma durumları ile benlik algıları arasında negatif yönde bir ilişki saptanmıştır. Depresyon, anksiyete ve stres ile aralarında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Öğrencilerin riskli davranış durumu ile depresyon, kaygı ve stres arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

13. Yapılan araştırmada ergenlerin benlik algıları ile depresyon-anksiyete-stres düzeylerinin riskli davranışları yordadığı tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

Klinisyene;

Çalışmanın bulgularında ergenlerin çekirdek aile dışında beraber yaşayan akraba olması durumuna göre depresyon, anksiyete ve stres ile arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çekirdek aile dışında akrabalarla birlikte yaşayan ergenlerin kaygı düzeyleri ile ilgili literatür araştırıldığında yeterli düzeyde araştırma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Buna bağlı olarak bu konu ile alakalı çalışmalar yapılarak literatüre katkı sağlanabilir.

Yapılmış olan çalışma 14-18 yaş aralığını kapsamaktadır. Klinisyenler yapılacak olan daha sonraki çalışmalarda bu yaş aralığını genişletebilir. Böylece daha geniş kapsamlı bir çalışma yapılabilir. Ayrıca bu çalışmada yalnızca ergenlerden veriler toplanmıştır. Çalışmanın daha kapsamlı olması açısından farklı frekanslardan alınacak verilerin çalışma sonuçlarını daha fazla destekleyeceği düşünülmektedir.

Akademisyene;

Akademisyenlerin bu araştırmada ele alınan ergenlerde benlik algısı, kaygı ve riskli davranışlar ile ilgili çalışmalarını yabancı kaynaklarla da desteklemesi ile literatüre daha kapsamlı katkı sağlanabilir.

Millieğitime;

Çalışma sonucunda benlik algısı azaldıkça kaygı düzeyinde artış görülmüştür. Ayrıca kaygı düzeyi arttıkça riskli davranışlarında arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda ele alınan ergenlik dönemindeki bireylere, Millieğitim bakanlığının düzenleyeceği ergenlerde benlik algısı, kaygı ile baş edebilme becerileri kazandırmaya ve riskli davranışları önlemeye ve farkındalık yaratmaya yönelik seminerler ve çalışmalar yapılabilir. Ayrıca ergenlerin ailelerine yönelik bu süreci sağlıklı şekilde yürütebilmeleri için destekleyici seminerler ve programlar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağca, E. (2021). *Ergenlerde Problemlı İnternet Kullanımı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Akca, S. O., Selen, F. (2016). Erkek ergenlerde riskli davranışlar: Bir lise örneği. *TAF Preventive Medicine Bulletin Dergisi*, 15(3), 206-212.
- Akcan, E. (2018). *Lise öğrencilerinde benlik saygısı ve yaşam doyumu ilişkisi*, Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akçakaya, R. Ö., Yücens, B. (2020). Agorafobinin Eşlik Ettiği ve Etmediği Panik Bozukluk ile Agorafobinin Bilişsel Özellikler Açısından Karşılaştırılması. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 132-138.
- Akgüneş, S. (2019). *14-18 Yaş Arası Ergenlerin Psikososyal Gelişim Dönemleri Kazanımları ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aktepe, E., Çalışkan, S., & Sönmez, Y. (2014). Kendine Zarar Veren Ergenlerin Aile İşlevlerinin ve Benlik Saygılarının Saptanması: Olgu-Kontrol Çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 15(1), 69-76.
- Alkın, T. (2002). Birinci Basamakta Panik Bozukluğu Tedavisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 5(3), 22-31.
- Alkış, N. (2016). Bayes Yapısal Eşitlik Modellemesi: Kavramlar ve Genel Bakış. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 2(3), 105-116.
- Altun, G. (2021). *Geç Ergenlik Döneminde Ebeveyn Tutumları ile Yaşam Doyumu ve Öz Şefkat Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Altuntaş, F. (2020). *Geç Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımı, Benlik Algısı ve Ruhsal Belirti Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Alisinanoğlu, F., Ulutaş, İ. (2003). Çocukların Kaygı Düzeyleri ile Annelerinin Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 28(128), 65-71.
- Alparslan, N. (2016). *Anne Babası Boşanmış Ergenlerin Benlik Saygısı ve Okula*

- Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Amerikan Psikiyatri Birliği, Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-V), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı'ndan, çev. Köroğlu E, Hekimler Yayın Birliği, Ankara,2013.
- Aslan, E. (1992). Benlik Kavramı ve Bireyin Yaşamındaki Etkileri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 7-14.
- Aslan, M. F. (2020). *Ergenlerde İyi Oluş Sosyal Kaygı ve Öz Denetim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bal, E.(2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Benlik Algıları ile Atılganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Belli, M. (2018). *Ergenlerde Algılanan Ebeveyn Tutumu, Akıllı Telefon Kullanımı ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Bolat, N., Doğangün, B., Yavuz, M., Demir, T., & Kayaalp, L. (2011). Doğuştan Tam Görme Engeli Olan Ergenlerin Depresyon, Kaygı Düzeyleri ve Benlik Kavramı Özellikleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 77-82.
- Bozkurt, N. (2004). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(133).52-59.
- Böke, İ. (2018). *Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Anksiyete Düzeyi ve Stresle Başa Çıkma Becerilerinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Örneklem yöntemleri.1-49.
- Coşkun, Y., Altay, C. (2009). Lise Öğrencilerinde Yabancılaşma ve Benlik Algısı İlişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29(29), 41-56.
- Çakar, F. S., Tagay, Ö., Karataş, Z., & Yavuzer, Y. (2015). Lise Öğrencileri İle Öğretmenlerin Riskli Davranışlara İlişkin Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(12), 1-13.

- Çankaya, Z. C., Meydan, B. (2018). Ergenlik döneminde mutluluk ve umut. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 207-222.
- Çıkrıkçı, A. (2020). *Okul Öncesi Eğitime Yeni Başlayan Çocukların Ayrılma Kaygıları İle Annelerinin Kaygıları Arasındaki İlişki*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çutuk, Z. A. (2017). Ergenlik Döneminde Depresyon, Kaygı ve Stres. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 109-137.
- Çutuk, Z. A., & Kaya, M. (2018). Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçeği (DASS-42) Lise Formu: Türkçe Geçerlik ve Güvenirliliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1327-1336.
- Demir, G. Ö. (2009). Sosyal Fobinin Etiyolojisinin İncelenmesi Amacıyla Gerçekleştirilen Araştırmalara Genel Bir Bakış. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 4(1), 101-123.
- Demirci, O. O., Sağaltıcı, E., & Yıldırım, A. (2015). Özgül Fobinin Göz Hareketleri İle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme Yöntemi ile Tedavisi: Bir Olgu Sunumu. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 18(4), 124-129.
- Deniz, M. E., Dilmaç, B., & Arıca, O. T. (2009). Engelli Çocuğa Sahip Olan Ebeveynlerin Durumluk-Sürekli Kaygı ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 953-968.
- Dicleli, E. (2019). Ergenlerin, Bazı Sosyodemografik Verilerinin, Öz-Yeterlilik Algıları ile Akran Zorbalığı Üzerindeki Yordayıcı Etkisi. Yüksek lisans tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dinçer Set, E. (2019). *Ergenlerin Benlik Algıları ve Aile Dinamikleri Temelli Evden Kaçma Nedenlerinin Koruyucu-Önleyici Sosyal Hizmet Müdahalesi Perspektifinde Değerlendirilmesi*, Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Dursun, A., Özkan, M. S. (2019). Ergenlerin Gelecek Kaygıları ile Psikolojik Sağlamlıkları Arasındaki İlişkide Yaşam Doyumunun Aracı Rolü. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(5), 23-37.
- Ekşi, H., Arıca, T., & Yaman, G. (2016). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Riskli Davranışlarının Yordayıcısı Olarak Sosyal Görünüş Kaygısı ve Mükemmeliyetçilik. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 527-545.

- Erbil, N., Divan, Z., & Önder, P. (2006). Ergenlerin Benlik Saygısına Ailelerinin Tutum ve Davranışlarının Etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 3(10), 7-15.
- Erdoğan, S. (2007). Panik bozukluğunun nörobiyolojisi. *Klinik psikiyatri*, 10(4),3-13.
- Eriş, Y., İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin Benlik Saygısı ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Kişisel Değişkenlerin Etkileri. *Electronic TurkishStudies Dergisi*, 8(6),179-193.
- Erözkan, A. (2009). Ergenlerde Yalnızlığın Yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8(3), 809-819.
- Erözkan, A. (2012). Ergenlerde Kaygı Duyarlılığı ve Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 43-57.
- Gençtanırım, D. (2010).*Ergenlerde Riskli Davranışların Yordanması*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- George, D.& Mallery, M. (2010).SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gökçe, G. (2017). *Lise Öğrencilerinde Benlik Saygısı ve Beden Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gül, S. K., Güneş, İ. D. (2009). Ergenlik Dönemi Sorunları ve Şiddet. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 80-101.
- Gültekin, B. K.,Dereboy, İ. F. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fobinin Yaygınlığı ve Sosyal Fobinin Yaşam Kalitesi, Akademik Başarı ve Kimlik Oluşumu Üzerine Etkileri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(3), 150-158.
- Gümüş, E. A. (2006). Sosyal Kaygının Benlik Saygısına ve İşlevsel Olmayan Tutumlara Göre Yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 63-75.
- Güney, C. (2018). *15-18 Yaş Arası Ergenlerde Beden İmgesi ile Sosyal Anksiyete Arasındaki İlişkide Kişilik Özelliklerinin Aracı Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürkan, H., Atabay, E., &Gezgin, D. M. (2022). Lise Öğrencileri Arasında Dijital Şiddet: Siber Zorbalık, Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Medya Okur Yazarlık Arasındaki İlişki. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1799-1820.
- Haspolat, N. K., Kağan, M. (2017). Sosyal Fobinin Yordayıcıları Olarak Beden İmajı ve Benlik Saygısı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2),

- Hoşgören, M. G. (2021). *Ergenlerde Benlik İmajının Sosyal Görünüş Kaygısı ve Bilişsel Çarpıtmalarla İlişkinin Değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Howsley, Philippa (2016) *The approach-avoidance systems across adolescence: Relationships with risk-taking and anxiety*. PhD thesis, University of Sheffield.
- Işık, M. (2022). *Evli Kadınlarda Özgül Fobi, Depresyon ve Anksiyete Düzeyleri İle Cinsel İşlevleri Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- İskender, A., Güçer E. (2018). Boş Zamanda Sıkılma Algısı ile Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (1), 86-97.
- İzgi, İ. (2019). *Ergenlerde riskli davranışlar, benlik saygısı ve ölüm kaygısı arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kapıkıran, Ş. (2020). Ergenlerde Ebeveyn Akademik Başarı Baskısı ve Desteği ile Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkide Akademik Dayanıklılığın Aracı Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 409-430.
- Karaca, B. K., Ateş, N. (2019). Yaygın Kaygı Bozukluğu ve Öfke Kontrol Probleminde Şema Terapiyi Kullanmak: Bir Vaka Üzerinden Anlatım. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 169-182.
- Karaçor, M. (2020). *Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrenciler Arasında Duygu Düzenleme, Anne-Baba Tutumu ve Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaman, N. G. (2013). Ergenlerde Risk Almanın İçsel Kaynaklarının Benmerkezlilik, Akran Baskısı, Sosyo-Ekonomik Düzey ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 12(2), 445-460.
- Kaya, Y., Öz, F. (2020). Ergenlerin Benlik Algısı Üzerinde Algılanan Ebeveyn Tutumlarının ve Bağlanma Stillerinin Rolü: Bir Yapısal Eşitlik Modellemesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 11(2), 106-114.
- Kaya, Z., Bedir, G., & Kaval A. (2019). Lise Öğrencilerinde Riskli Davranışlar ve Oyun Bağımlılığının İncelenmesi. *EJER Congress Bildiri Kitabı*, 1358-1372.

- Kaya, M. M.(2021). Ayrılma Kaygısı Bozukluğu Üzerine Bir İnceleme.*Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*,4(2), 209-220.
- Kermen, U., Tosun, N. İ., & Doğan, U. (2016). Yaşam Doyumu ve Psikolojik İyi Oluşun Yordayıcısı Olarak Sosyal Kaygı. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 20-29.
- Keser, N., Kapıcı, E. G., & Odabaş, E. (2012). Farklı Kronik Hastalığı Olan ve Olmayan Çocukların Benlik Algısı, Dulgusal-Davranışsal Sorunlar ve Ana-Baba Tutumları Açısından Karşılaştırılması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 19(2), 57-68.
- Kılıç, B., Kırılı, G., & Esen, F. Ö. (2017). Sosyal Medya Kullanımı Benlik Algısı İlişkisi: Turistik Tüketiciler Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(1), 70-85.
- Kısmetoğlu, G. (2019). *15-18 Yaş Arası Ergenlerde Duygu Düzenleme ve Bilinçli Farkındalık Becerilerinin Kaygı Düzeyleri ile İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, M. (2004). Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17), 231-238.
- Koçtürk, N., Bilge, F. (2018). Tekrarlanan ve Bir Kez Cinsel İstismara Maruz Kalan Ergenlerin Riskli Davranışları. *Eğitim Ve Bilim Dergisi*, 43(193) 109-119.
- Kurt, D. G., Ergene, T. (2017). Türk Ergenlerde Riskli Davranışların Yordanması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42(189),137-152.
- Kurtuluş, H. Y., Kurtuluş, E., & Yaman, K. G. (2022). Ergenlerin Benlik Saygısı ile Kariyer Kaygısı Arasındaki İlişki: Gelecek Beklentisinin Aracı Rolü. *Ekev Akademi Dergisi*, (90), 283-302.
- Nazlıoğlu, A. G. (2019). Çocuğun Ayrılık Kaygısı ile Annelerinin Kaygı Düzeyleri ve Ebeveynlik Tutumları Arasındaki İlişki. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tuzgöl, D. M., Keklik, İ. (2014). Sürekli Kaygı, Umutsuzluk ve Benlik Saygısının Ergenlerin Riskli Davranışlarını Yordama Gücü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 195-208.
- Oktay, B., Batıgün, A. D. (2014). Aleksitimi: Bağlanma, Benlik Algısı, Kişilerarası İlişki Tarzlari ve Öfke. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 31-40.

- Onuk, T. (2017). *Ergenlerde Kişilik Özelliklerinin Sınav Kaygısı ve Okula Bağlanma Stilleri Üzerindeki Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Işık Üniversitesi.
- Otrar, M., Demirbilek, M. (2013). Ebeveynleri Birlikte Olan Ergenler İle Parçalanmış Aileye Sahip Ergenlerin Benlik Saygıları ve Atılganlık Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2(2), 21-40.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, Ş. C., & Yıldız, M. (2013). Ergenlik ve Genç Yetişkinlik Dönemindeki Kadınlarda Benlik Saygısı, Sosyal Görünüş Kaygısı, Depresyon ve Anksiyete İlişkisi. *Journal of Mood Disorders*, 3(3), 107-113.
- Öztop, D. B., Öztürk, A., Ünal, D., Mazicioğlu, M., Balci, E., & Gün, İ. (2011). Lise öğrencilerinde depresyon ve davranış sorunlarının yaygınlığı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(3), 204-211.
- Parlaz, E. A., Tekgül, N., Karademirci, E., & Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *Turkish Family Physician Dergisi*, 3(2), 10-16.
- Pehlivan, Z., Ada, E. N., & Öztaş, G. (2017). Ev Kadınlarının Sosyal Görünüş Kaygıları ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 28(1), 11-23.
- Pense, M., Demir, H., & Lesinger, F. Y. (2011). Engelli sporcularda benlik algısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 13(Ek sayı), 48-53.
- Sarıkaya, A. (2015). *14-18 Yaş Arası Ergenlerin Benlik Saygısı ve Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Semerci, M., & Aşlar, R. H. (2020). Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Riskli Sağlık Davranışları ve Algılanan Sosyal Destek İlişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 232-244.
- Siyez, D. M. (2006). Ergenlik Döneminde İntihar Girişimleri: Bir Gözden Geçirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 413-420.
- Spence, K. (2005). *The impact of self-focused attention on social anxiety*. Doctoral dissertation, University of Southampton.

- Sümer, N.,Şendağ, M. A. (2009). Orta Çocukluk Döneminde Ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı ve Kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63).
- Şahin, A., Tuncay, S., Akça, K., & Arıkan, D. (2022). Kronik Hastalığı Olan ve Olmayan Adölesanlarda Kaygı ve Otonomi İlişkisi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 166-172.
- Şahin, E.,Ersanlı, K. (2021). Ergenler İçin Benlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(43), 6241-6279.
- Şahin, M. (2019). Korku , Kaygı ve Kaygı (Anksiyete) Bozuklukları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(10), 117-135.
- Şahingiray, E. (2020). *Ebeveyn Mükemmeliyetçiliğinin Çocuktaki Kaygı Düzeyine Etkisi: Çocuktaki Mantık Dışı İnançların Aracı Rolü*. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şekercioğlu, G., Güzeller, C. O. (2012). Ergenler İçin Benlik Algısı Profili'nin Faktör Yapısının Yeniden Değerlendirilmesi. *Bilig Dergisi*, 60, 215-236.
- Şimşek, H.,& Çöplü, F. (2018). Lise Öğrencilerinin Riskli Davranışlar Gösterme Düzeyleri ile Okula Bağlanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 18-30.
- Talu, E., Gümüş, G. (2020). Ergenlerde Akran Baskısı ve Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 390-403.
- Tazeoğlu, S. (2011). *Çocukların Benlik Algıları, Davranış Sorunları ve Ana-Babaların Kullandıkları Disiplin Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tektaş, N. (2014). Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(1), 243-253.
- Telef, B. B. (2014). Ergenlerde Olumlu ve Olumsuz Duygular ile Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 591-604.
- Tuzgöl, D. M., & Keklik, I. (2014). Sürekli Kaygı, Umutsuzluk ve Benlik Saygısının Ergenlerin Riskli Davranışlarını Yordama Gücü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51),195-208.

- Uludağlı, N. P., & Sayıl, M. (2009). Orta ve İleri Ergenlik Döneminde Risk Alma Davranışı: Ebeveyn ve Akranların Rolü. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(23), 14-24.
- Uzel, B., Dönmez, D., & Otrar, M. (2018). Orta Ergenlik Dönemindeki Öğrencilerin Benlik Algılarının Mükemmeliyetçilik Düzeylerini Yordama Gücü. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 235-254.
- Ünlü, F. (2015). *Ebeveyni Boşanmış Bireylerde Benlik Saygısı, Yalnızlık ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ünlü, M. O. (2020). *Geç Ergenlik Döneminde Mükemmeliyetçilik ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vindinlioğlu, S. Ö. (2010). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Benlik Algısı ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yavaş, G. Ö. C. (2017). Orta ve Geç Ergenlik Dönemindeki Ergenlerde Tutum ve Davranış Farklılıkları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 113-138.
- Yavuz, O. (2018). Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığının Okul Başarısı Üzerinde Etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(15), 1056-1080.
- Yavaş, G. Ö. C. (2017). Orta ve Geç Ergenlik Dönemindeki Ergenlerde Tutum ve Davranış Farklılıkları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 113-138.
- Yıldırım, M. S. Ö., Yaşa, C. (2019). Ebeveynleri Boşanmış Yetişkin Bireylerin Kişilerarası İlişkilerinde Bağlanma Modelleri ile Ayrılma Kaygısının İlişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 267-278.
- Yılmaz Aydın, D. (2018). *Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin sınav kaygısı, bağlanma stilleri ve annelerinin kaygı düzeyleri*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zembat, R., Koçyiğit, S., Yavuz, E. A., & Tunçeli, H. İ. (2018). Çocukların Benlik Algısı, Mizaç ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkiler. *Uluslararası*

Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 7(1), 548-567.

Zengin, E. (2019). *Ergenlerde Anne Baba Tutumları ile Sınav Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Ortaokul Örneği*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zengin, L. E. (2013). *Ergenlerde Evden Kaçma Davranışının Sosyo-Demografik Özellikler ve Aile İşlevleri Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER**EK1:Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzni**

EK 2

ÖLÇEK İZİNLERİ

Benlik Algısı Ölçeği İzni

EK 3**Depresyon-Anksiyete- Stres Ölçeği DASS-42 İzni**

EK 4**Riskli Davranışlar Ölçeği İzni**

EK 5

İntihal Raporu

Tumitin Originality Report					
Processed on: 21 Oct 2022 15:50 EET ID: 139548536 Word Count: 1760 Submitted: 1	<table border="1"><tr><th>Similarity Index</th><th>Similarity by Source</th></tr><tr><td>14%</td><td>Internet Sources: 13% Publications: 7% Student Papers: 0%</td></tr></table>	Similarity Index	Similarity by Source	14%	Internet Sources: 13% Publications: 7% Student Papers: 0%
Similarity Index	Similarity by Source				
14%	Internet Sources: 13% Publications: 7% Student Papers: 0%				
14-18 Yaş Arası Ergen Bireylerin Benlik Algısı Kaygı Düzeyleri ve Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi By Ezgi Kurtbeyoğlu					
< 2% match (Internet from 23-Oct-2018) http://www.researchgate.net/publication/326194674/figure/fig/1/figure-fig1/1423872607.pdf					
< 1% match (Internet from 21-Sep-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9413/940929.pdf					
< 1% match (Internet from 07-Sep-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9413/941399159.pdf					
< 1% match (Internet from 12-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/54517/yokAckBilm_10186346.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 22-Aug-2022) https://hstl.kaliteel.com.tr/wp-content/uploads/2022/08/duyuru-2022-1.pdf					
< 1% match (Internet from 24-Sep-2022) http://uakbilm.ckci.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12812/54517/yokAckBilm_10186346.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 25-Aug-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9413/940929.pdf					
< 1% match (Internet from 11-Oct-2021) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9408/94087098.pdf					
< 1% match (Internet from 30-Aug-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9411/171596.pdf					
< 1% match (Internet from 05-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9406/60607.pdf					
< 1% match (Internet from 05-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9456/126462.pdf					
< 1% match (Internet from 24-Aug-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9413/9413061653.pdf					
< 1% match (Internet from 05-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9452/20500.pdf					
< 1% match (Internet from 09-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9424/70997.pdf					
< 1% match (Internet from 23-Aug-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9409/156178.pdf					
< 1% match (Internet from 01-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9445/508429.pdf					
< 1% match (Internet from 20-Aug-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/7038/84773.pdf					
< 1% match (Internet from 05-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9427/895960.pdf					
< 1% match (Internet from 26-Sep-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9457/47110.pdf					
< 1% match (Internet from 04-Oct-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9416/628002.pdf					
< 1% match (Internet from 05-Sep-2022) http://ojs.ckci.edu.tr/library/9454/67348.pdf					
< 1% match (Internet from 04-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419050/yokAckBilm_10272747.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 14-Jun-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/255815/yokAckBilm_10266192.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 24-Sep-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/246215/yokAckBilm_10242609.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 01-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/2524483/yokAckBilm_10218748.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 03-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/631451/yokAckBilm_10225855.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 13-Jan-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/244408/yokAckBilm_10242626.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 04-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/249473/yokAckBilm_10242621.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 02-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/2011350/yokAckBilm_2026071.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 29-Dec-2021) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/113250/yokAckBilm_10021862.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 07-Jun-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/201633/yokAckBilm_10172732.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 16-Oct-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/130058/yokAckBilm_10092054.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 24-Sep-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/478136/yokAckBilm_387571.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 23-Sep-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/528825/yokAckBilm_10005187.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 23-Sep-2022) https://uakbilm.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/109889/yokAckBilm_10022701.pdf?TheAllowed-y&sequence=1					
< 1% match (Internet from 23-Sep-2022) https://ojs.ckci.edu.tr/bitstream/handle/9413/120187					
< 1% match (Internet from 27-Nov-2022) https://ojs.ckci.edu.tr/bitstream/handle/9413/161726					
< 1% match (Internet from 14-Aug-2022) https://ojs.ckci.edu.tr/bitstream/handle/9413/5888976730					
< 1% match (Internet from 01-Jul-2022) https://ojs.ckci.edu.tr/bitstream/handle/9413/58444					

EK 6**DEPRESYON-ANKSİYETE-STRES ÖLÇEĞİ (LOVİBOND & LOVİBOND 1995)**

DEPDESİYON-ANKSİYETE-STRES ÖLÇEĞİ (LOVİBOND & LOVİBOND 1995) SON 1 HAFTADAKİ DURUMUNUZ	Hiçbir zaman	Bazen ve arasıra	Oduka Sık	Her zaman
1. Oldukça önemsiz şeyler için üzüldüğümü fark ettim.	1	2	3	4
2. Ağzımda kuruluk olduğunu fark ettim.	1	2	3	4
3. Hiç olumlu duygu yaşamadığımı fark ettim.	1	2	3	4

EK:7

ERGENLER İÇİN BENLİK ALGISI ÖLÇEĞİ	Katılma Düzeyiniz				
	Hiç	Az	Orta	Çok	Tamam en
1. Bazı ergenler gerçekten güvенеbilecekleri arkadaşlıklar kurmakta zorlanırlar. Ama diğer ergenler gerçekten güvенеbilecekleri yakın arkadaşlıklar kurabilirler.(-)	1	2	3	4	5
2. Bazı ergenlerin gerçekten kişisel düşüncelerini paylaşabilecek yakınlıkta arkadaşı yoktur. Ama diğer ergenlerin kişisel duygu ve düşüncelerini paylaşabilecekleri yakın bir arkadaşı vardır. (-)	1	2	3	4	5
3. Bazı ergenler sırlarını paylaşabilecekleri yakın bir arkadaşına sahiptirler. Ama diğer ergenler sırlarını paylaşabilecekleri gerçek yakın bir arkadaşına sahip değildirlar.(+)	1	2	3	4	5
4. Bazı ergenler bir şeyleri paylaşabilecekleri gerçek yakın arkadaşlarının olmasını dilerler. Ama diğer ergenler bir şeyleri paylaşabilecekleri yakın arkadaşlıklara sahiptirler.(-)	1	2	3	4	5
5. Bazı ergenler gerçek yakın arkadaşlıklar kurabilirler. Ama diğer ergenler gerçek yakın arkadaşlıklar kurmayı zor bulurlar.(+)	1	2	3	4	5

EK 8**RİSKLİ DAVRANIŞLAR ÖLÇEĞİ**

Sevgili Öğrenciler, aşağıdaki ifadeleri okuyun ve size uygunluk derecesine göre işaretleyin.

	Kesinlikle Uygun	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Kesinlikle Uygun Değil
1. Arkadaşlarımla ağız kavgası yaptığım olur.	()	()	()	()	()
2. Arkadaşlarımla küfürlü konuşurum.	()	()	()	()	()
3. Çevremdekilerin eşyalarını izinsiz olarak alırım.	()	()	()	()	()
4. Eğlence olsun diye arkadaşlarımla canını acıtmaktan hoşlanırım.	()	()	()	()	()
5. Hakkımı kavga ederek savunurum.	()	()	()	()	()

EK 9:

KİŞİSEL BİLGİ FORMU					
1) Yaşınız (<i>Lütfen yazınız</i>)	:				
2) Cinsiyetiniz	:	() Kadın	() Erkek		
3) Kardeş sayınız?	:	() 0	() 1	() 2	() 3 ()daha fazla

EK 10:**Katılımcı Bilgi Formu**

Değerli katılımcı,

YakınDoğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen bir çalışma olan bu araştırmada “14-18 yaş arası ergen bireylerde ki benlik algıları, kaygı düzeyleri ve riskli davranışları arasında ki ilişkinin” değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmamak ya da Kabul ettikten sonar vazgeçme hakkına sahipsiniz. Eğer bu araştırmaya gönüllü olarak katılmayı Kabul ediyorsanız size sunulan soruları lütfen içtenlikle ve doğru olarak yanıtlayınız. Alınan bilgiler grup halinde değerlendirileceği için isminizi yazmanız gereklidir. Dolduracağınız anket ve ölçeklerde soruların doğruya da yanlış cevabı yoktur. Açıklamaları ve anketleri dikkatle okuyup soruları içtenlikle yanıtlamanız bu çalışma açısından çok önemlidir. Sayfaların çift taraflı olduğunu hatırlatıp sayfaların arkasındaki kısımları unutmamanızı rica ediyorum. Vereceğiniz bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca tarafımca bilinecektir. Araştırmayla ilgili sorularınızı aşağıdaki e- posta adresini kullanarak tarafıma yöneltebilirsiniz. Doldurmuş olduğunuz ölçekleri zarfa koyup, zarfın ağzını yapııştırarak araştırmacıya geri dönmesini sağlayınız. Bu araştırmaya katılmak, sizlere doğrudan bir fayda sağlamayacaktır fakat bilime ışık tutacaktır. Değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla.

TezDanışmanı: Dr.Bingül SUBAŞI HARMANCI

TezSahibi: PsikologEzgi KURTBEYOĞLU ÇAĞ

E-Posta: Ezgikurtbeyoglu9604@gmail.com

EK 11**Etik Kurul İzni**

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

02.06.2022

Sayın Ezgi Kurtbeyoğlu

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2022/1313 proje numaralı ve "14-18 Yaş Arası Ergen Bireylerin Kaygı Düzeyleri, Riskli Davranışları ve Benlik Alguları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Direnç Kanol

Doçent Doktor Direnç Kanol
Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK 12**Katılımcı Onam Formu**

Değerli katılımcı,

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen bir çalışma olan bu araştırmada “14-18 yaş arası ergen bireylerde ki benlik algıları, kaygı düzeyleri ve riskli davranışları arasındaki ilişkinin” değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmamak ya da kabul ettikten sonra vazgeçme hakkına sahipsiniz. Eğer bu araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorsanız size sunulan soruları lütfen içtenlikle ve doğru olarak yanıtlayınız. Alınan bilgiler grup halinde değerlendirileceği için isminizi yazmanız gerekli değildir. Dolduracağınız anket ve ölçeklerde soruların doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Açıklamaları ve anketleri dikkatle okuyup, soruları içtenlikle yanıtlamanız, bu çalışma açısından çok önemlidir. Sayfaların çift taraflı olduğunu hatırlatıp sayfaların arkasındaki kısımları unutmamanızı rica ediyorum. Vereceğiniz bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca tarafımca bilinecektir. Telefon numaranız anketörün denetlemesi ve anketin uygulandığının belirlenmesi amacıyla istenmektedir. Yardımınız için teşekkür ederim.

Tez Danışmanı: Dr.Bingül SUBAŞI HARMANCI

Tez Sahibi: Psikolog Ezgi KURTBEYOĞLU ÇAĞ

Yakın Doğu Üniversitesi, Klinik Psikoloji Bölümü

Yukarıdaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulamasını onayladım.

İsim:

Telefon:

İmza:

Ek 13**Özgeçmiş**

Adı Soyadı: Ezgi KURTBEYOĞLU ÇAĞ

Doğum Tarihi: 22/10/1996

Doğum Yeri: Van

E- Mail: Ezgikurtbeyoglu9604@gmail.com

Eğitim Bilgileri: Lisans eğitimi 2014 -2018 yılları arasında Girne Amerikan Üniversitesi Psikoloji bölümü mezunu.

Yüksek Lisans eğitimi 2021-2022 Yakındoğu Üniversitesi Klinik Psikoloji (devam).